

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k 40 f

ERDETESEK.

4-basábos postai postegyedre 20 fillér
minden következőnél 16 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, június 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A nagy mérközés.
- Viharos nap.
- A perjámos-ujaradi vasút.
- Az Irótársaság megszűnik.
- Öngyilkos aradi urileány.
- Gyarmatot a magyarnak!
- Budapest ostromállapotban.
- Fischer Elliz pöre.
- Hadüzenet.
- A дума főszerkesztése.
- Megnyílt a Reichsrath.

A nagy mérközés.

Arad, június 17.

Egyre sürűbben és egyre ijedtebb hangon emlegetik, hogy az országszerte elvadult munkásviszonyok a legközelebbi jövőben meghozzák Magyarországnak a munka fekete szombatját. Hivatalos körökben, állítólag teljes hitelt érdemlő forrásból merített értesülés alapján azt beszélik, hogy már szombaton, e hó 22-én kitör Magyarországon a politikai tömegsztrájk. Az összes munkások leteszik szerszámaikat, hogy a termelést teljesen megbénítsák, a kereskedelmi forgalmat megszüntessék és a közszükségleteket kielégítő szolgáltatásokat az egész vonalon megállítsák. A munkásság sötét *memento*-ja lenne az országszerte egy napon kitörő általános sztrájk, amelynek éle nem a munkaadók ellen, nem a tőke ellen, de a koalíciós kormány által inaugurált politika ellen irányulna. A munkásszakszervezetek tömeges feloszlata, a gazdasági cselédeknek a Darányi-törvénnyel való megnyomorítása, a sztrájk-törvénnyel való fenyegetőzés és az általános titkos választói jog törvénybeiktatásának a végtelenbe való elhúzása a végsőkig elkésztették a munkásságot. Jön tehát az ultima ráció: a tömegsztrájk.

Mindenesetre igen furcsa állapot, ha egy este a villamos és gázlámpák nem gyulladnak ki, ha a vízvetéki csapból nem ömlik a víz, ha a péksegéd nem süt kenyeret, a mészárossegéd nem mér ki húst, a kereskedő segéd nem szolgálja ki a vevőt. Furcsa állapot és kellemetlen. Igaz, hogy kellemetlen a munkásoknak majd nem ugyanolyan mértékben, mint a polgári osztálynak: de a munkások jobban hozzászórtak az egyszerű élethez s az önmegtartózkodáshoz, mint a polgárság. Ha tehát kiüt a tömegsztrájk, az egész szociális akció sorsa egy kérdésen fordul meg: ki győzi tovább?

Nem kell felfedeznünk azt az igazságot, hogy a munkátlanság nem szolgálhat a megélhetés alapjául. Ha munka nélkül meg lehetne élni, magunk is föltétlenül kellemesebbnek találnók a jövedelmező pihenést, mint a testet-lelket igénybe vevő

munkát. Az általános sztrájk tehát voltaképpen nem egyéb, mint a képtelenségek felsőfoka. Hogy a munkásság eldobja magát a mindennapi kenyeret, hogy ugyanolyan nélkülözéseknek tegye ki magát, mint a polgári osztályt, s hogy ettől az akciótól még bármily irányban sikert is remélhessen: ez magában is olyan abszurdum, amely tulságosan kétséssé teszi, hogy józanul gondolkozó emberek belemennek a tömegsztrájkba. De ha belemennek is: az általános sztrájk csak napokig tarthat.

Ezt a pár napi nélkülözést, kényelmetlenséget szíves örömet eltűri mindenki, aki ismeri a magyar munkásviszonyokat s tudja, hogy a mai lehetetlen állapotok csakis egy nagyobb arányú fiaskó révén szűnhetnek meg. Annyi pedig bizonyos, hogy a politikai tömegsztrájk, amelyben a munkásoknak nincsen közvetlen anyagi érdekük, csakis fiaskóval végződhetik. A kenyérre a munkásnak épp olyan szüksége van, mint a polgári társadalomnak. Es téve-tagadva, hogy a tömegsztrájk tényleg általános, minden szakmára kiterjedő lesz, akkor sem tehető fel, hogy Magyarországon, ahol a munkásságnak 75 százaléka egyáltalában nincs szervezve, kellő számú sztrájk-törő ne akadjon. A polgári társadalom az általános sztrájk kitörése esetén úgy, ahogy segíthet magán. A közszükségletek ellátására szükséges munkaerőt meg lehet szerezni, az pedig, ha a termelés és a kereskedelmi forgalom egy-két napra megáll, valahogyan csak elviselhető. Mert csak egy-két napról van szó. A tömegsztrájkhoz a munkásságnak nincs elegendő anyagi készütsége s ha egyszer a gyomor megszólal, a legelvhűbb munkás is fontolóra veszi, hogy éhezve kormányt buktasson-e, vagy a politikai jogok iránti vágyai teljes fenntartásával jóllakják. A tömegsztrájk pedig egy-két nap alatt föltétlenül felsziure sodorja ezt a fontos kérdést.

A polgári társadalom szempontjából, — nyíltan megvallhatjuk, — az általános sztrájk kitörése nem veszedelem, hanem üdvös dolog. A guerillaharcban a munkás előnyben van a tőke felett, amely már természeténél fogva sem olyan mozgékony, hogy kellő védelmi eszközöket találjon a munkaszüntetések ellen. Ha az építőmunkások szakmája sztrájkol, az építkezésre szánt tőke pihenésre van kényszerítve. Apróbb-nagyobb bérharcok és sztrájkok ellen a tőkének egyedül a sztrájk-törők nyújthatnak védelmet: ez a védelem pedig kevesebb a semminél. Ha azonban az általános sztrájk kitör, a munkátlanság ideje alatt a szocialisták kénytelenek ellenállási alapjaikat felhasz-

nálni s ha az ellenállási alap előbb fogy el, mintsem a sztrájk véget érne: a mozgalom teljes letörése nyilvánvaló. Az anyagilag kimerült, ellenálló képességben meggyöngült, a vereségtől lehangolt munkásság pedig egyrészt be fogja látni, hogy esztendőkre harc képtelenné tette magát, másrészt pedig a körülmények kényszere alatt el fogja ismerni, hogy eddig követett taktikája elejétől fogva elhibázott volt. Az állandó hatalmi kérdések, a szervezett munkásoknak a szervezetlenekkel szemben való kenyérfosztó törekvése, a helyzet mérlegelése nélkül való követelések Magyarországon iparát sikeresen megbénították, az antiszociális áramlatokat pedig még a felvilágosultság barátai előtt is rokonszenvenessé tették. Ezt a taktikát előbb-utóbb el kell érnie végzetének, amelyet a tömegsztrájk kitörése csak siettethet.

Nemrégiben jelent meg a magyar könyvpiacra Yves Guyot könyve a szocializmus zsarnokságáról. Ez a könyv iveren keresztül fejtegeti és bizonyítja, hogy a szocialisták a polgári társadalommal szemben valóságos tirannizmust gyakorolnak. Nagyon érdekes adatokat tartalmaz ez a könyv: Guyot a francia kamara radikális politikuskai között az első helyet foglalta el s mint a közmunkák miniszterének, módjában volt alaposan megismerni a szociálista-zsarnokságot, amely már elérte azt a fokot, amelynél radikális politikusok is megdöbbennek és — könyvet irnak.

Nos, nálunk, Magyarországon nincs szükség olyan könyvre, amely erről a zsarnokságról beszéljen. Nálunk tapasztalatok alapján, közvetlenül érzi az egész polgári társadalom ezt a tirannizmust. Amíg a *Népszava* „Ázsiából“ rovata naponta többkevesebb epéskedéssel panasolja a szolgabírói, rendőri és belügyminiszteri „tulkapásokat“, addig a polgári társadalom fogcsikorgatva bár, de nap-nap után kénytelen konstatálni, hogy azok, akik minden képzelte jogtalanság miatt haragosan jajdulnak fel, egymásután követik el a legkiáltóbb jogtalanságokat. Akik a terrorizmusról valóságos jeremiákat sirnak, azok a legféltelenebb terrortól sem riadnak vissza, mihelyt a maguk céljainak eléréséről van szó. Akik kiáltva panaszták a sajtó szabadságának megszorítását, a cenzura titkos feltámadását: azok maguk tiporják meg a sajtószabadságot, maguk cenzuráznak, mihelyt valami nem tetsző írás akad a kezükbe. Csak a minap történt, hogy egyik budapesti nyomdában a szedők a kollektív szerződés ellenére is megtagadták egy cikk kiszedését, mert a cikk hangja nem tetszett nekik. És mindehhez a naponta ismétlődő esetek: mun-

kabeszüntetés, mert a munkaadó egy szervezetlen munkást fogadott fel, sztrájk, mert egy kellemetlen arcú munkás lépett a többiek közé. És így tovább.

Ez a szociálista-zsarnokság teszi egyenesen kívánatos, hogy a munka látóhatárát nagy vihar tisztítsa meg. Ez ébreszti fel a polgári társadalomban azt az óhajást, hogy a politikai tömegsztrájk mielőbb bekövetkezzenek. A szociálisták veresége mindenki előtt nyilvánvaló. Jöjjön tehát, aminek jönnie kell: néhány napi kellemetlen állapot, sok fogcsikorgatás és a polgári társadalomnak a sztrájjal szemben való teljes passzív rezisztenciája, amely a győzelmet erkölcsi súlyban még öregbíti.

Garbai Sándor, a központi szociáldemokrata párt vezére tegnap délután egy népgyűlésen nyíltan kijelentette, hogy az általános sztrájk meglesz, ha a kormány nem hagy fel eddig követett szociális politikájával. Az idő — mondotta, — egyelőre még nincs megálapítva, mert a párt olyan időre tervezi a mozgalmat, amikor politikai sikereket érhet el vele.

A nyílt hadüzenet tehát megvan. Most várjuk az első nagy ütközetet. Nemcsak várjuk: kívánjuk, óhajtuk, siettetjük. Meg kell végre történnie a nagy mérkőzésnek, amelyben összeroppan a szociálista-zsarnokság. És minél előbb történik meg, annál jobb.

Hogy is mondotta Nopcsa báró? *Il faut passer par là.*

§.

Viharos nap.

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt **Rakovszky István** elnöklele alatt ülést tartott, amelyen a vasuti javaslat tárgyalása volt napirenden. **Bauer Antal** beszéde után **Pop C. István** beszélt. Az elnök megvonta tőle a szót. **Sterovác István**tól szintén. Erre házszebályvita kerekedett. **Wekerle** nagy zajban erős rendszabályokat helyeztél kiállításba a horvátokkal szemben. Ezek erre zárt ülést kértek, melyen izgalmas felszólalások történtek... Ezzel az ülés véget ért.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 17.

A horvát obstrukció most már a furcsaságaival se mulattató, hanem egyszerűen kétségbeesztően unalmas. A folyosón számolgatták, meddig tarthat:

Ha nem lesz paktum, augusztus dereka előtt nem mehetnek haza! — mondja **Hammersberg László**, aki hivatali ember s így értenie kell a dologhoz.

Ma **Bauer Antal** kezdte a vitát. Ezuttal nem lesz gégeprodukción; egy órára tervezi az egész beszédet. Így ma — csodák-csodája — lesz magyar szó is a képviselőházban. **Pop C. István** beszél a javaslatok ellen.

— Ha magyar is, akkor is oláh! — mondja dühösen **Markos Gyula**.

A folyosón a geryeszegi választásról beszélnek s arról tanakodnak, lemond-e **Désy Zoltán** az államtitkári állásról. **Fenyvesy Soma** a választási epizódokat meséli el. A Désy-párt egy hatujjú jurátust fogott s azzal pofoztatta **Malonyai** korteseit.

Délelőtt a kiegyezési bizottság tarifa-bizottságának tagjai voltak **Wekerlenél** és **Kosutbnál**, akik új utasításokkal látták el őket. A szakreferensek délután Bécsbe utaznak s holnap megkezdik a tarifa tárgyalását az osztrákok-

kal. A kiegyezési tárgyalások e hónap 28-án indulnak meg Bécsben.

Nagy feltűnést keltett a hír, hogy báró **Ferjvány Géza** Bécsbe utazik a királyhoz. Hamar kiderült azután, hogy a **Mária Terézia-rend** valami ünnepségére megy.

Az ülésről ez a tudósításunk számol be:

(Folyó ügyek.)

Elnök: **Rakovszky István**.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter megrongált egészsége helyreállítására hat heti szabadságot kapott.

Ezután a török beviteli értékvámkok főlemeléséhez való hozzájárulásról szóló javaslat tárgyalása következett. **Hammersberg László** előadása után általánosságban és részleteiben elfogadták.

Bauer Antal (magyarul kezdé beszédét): **Bocsánatot kérek, hogy mi nem bírjuk úgy a nyelvet, hogy a vitában magyarul vehetnénk részt. (Horvátul folytatja.) Visoki sabore!**

(Poptól megvonják a szót.)

Pop Csicsó István: Nem tartja humánusnak, liberálisnak, hogy a kormány a vasutások személyes szabadságával fizetteti meg azt a csekély jót, amit a fizetésrendezés biztosít nekik. A junktimot a két javaslat között nem szívesen veszi. A junktim következtével az lesz, hogy egyik javaslatot sem szavazhatja meg. Rosszalja, hogy amikor a magánvasutaknak megfizethetetlen előnyöket nyújtanak a javaslatban, nem kötelezték egyben őket alkalmazottaik helyzetének javítására. A fizetésrendezésről szóló javaslattal foglalkozik ezután s hangsúlyozza, hogy az nem elégíti ki, mert a munkásokról megfeledeznek.

Rakovszky István elnök: Kérem a képviselő urat, maradjon a tárgynál. (Nagy zaj.)

Pop-Csicsó István: A vasuti munkásokról beszélek.

Elnök: A javaslat az évi fizetéses alkalmazottakról szól. Ha a munkásokról beszél, megvonom a szót.

Pop-Csicsó István: A vasuti munkások kérvénye van a Ház előtt. Joga van róluk beszélni. Folytatja a javaslat bírálatát.

Az államnak nincs semmi joga ahhoz, hogy erőszakosan beleavatkozzék magán-vállalatok sztrájkjaiba. Ha mégis megteszi, akkor viszont a vállalatokat is kényszeríteni kellene arra, hogy alkalmazottaik fizetését rendezze. A fizetésrendezési javaslatot azért nem fogadja el, mert megfeledeznének benne az államvasutak negyvenezer munkásáról. A kereskedelmi miniszter emlékiratot kapott az államvasuti munkások szomorú helyzetéről. Jó volna, ha inkább azt vennék figyelembe a kis emberekkel állítólag mindig törődő, indítványokat beadó képviselők.

Elnök ismételtén figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál, mert ha tovább is a vasuti munkásokról beszél, megvonja tőle a szót.

Pop C. István: A javaslattal kapcsolatban van a vasuti munkások kérvénye, amely a Ház asztalán fekszik. Jogom van tehát arról beszélni. Az államvasutaknál újabb ismét megengedték az akkord munkát, holott ez ellen minden szociális érzékű ember tiltakozik és tiltakozik az állam érdeke is. Az államnak kötelessége volna jó példával előljárni a szociális intézkedések terén is. Mert ezt nem teszi, ezért a fizetésrendezési javaslatot sem fogadja el. Ismét foglalkozik ezután a szolgálati pragmatikával.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy hangosabban beszéljen.

Keller István: Talán költeményt akar fölolvastani?

Pop Csicsó István azt bizonyítja, hogy a vasutasok nem lehetnek közhivatalnokok.

Elnök: A képviselő urtól, miután kétszer figyelmeztettem, megvonom a szót.

Popovics Dusan: (gunyosan.) Bravó, bravó! **Sterovác István** szólásra jelentkezik.

Pop Csicsó István: A házszebályokhoz kérek szót.

Elnök: **Sterovác** képviselő urat illeti a szó.

Az ülés további lefolyásáról lapunk más helyén tudósítunk.

A perjámos-ujaradi vasut.

Az Acsev építi?

Az engedményesek tervel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

A város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg 120,000 korona értékű törzsrészesvény jegyzését szavazta meg a **perjámos-zádorlak-ujaradi** helyiérdekű vasut részére. A város kikötötte, hogy csak az esetben tartja fenn határozatát, ha a vasut végállomása és az igazgatóság Aradon lesz. A helyiérdekű vasut engedményesei a közgyűlés határozatát tudomásul is vették.

Ujabbon azonban beadványt intéztek a törvényhatósági bizottsághoz s ebben kifejtik, hogy nem tehetnek eleget a város ama kívánásának, hogy a létesítendő vasut igazgatóságának székhelye Aradon legyen. Ezt azzal indokolták, hogy a vasut üzemét a magy. kir. államvasutaknak akarják átadni s így lehetetlen, hogy a vasut igazgatósági székhelye Arad legyen. Arra kérték tehát a város közönségét, hogy a törvényhatósági bizottságnak ide vonatkozó határozatát függessze fel, illetve helyezze hatályon kívül.

Az e havi közgyűlés foglalkozott a helyiérdekű vasut engedményesekének kérelmével és kimondotta, hogy előbb hozott határozatát teljes egészében fentartja és határozottan követeli, hogy az igazgatóság székhelye Aradon legyen, mert e feltétel alatt szavazta meg a 120,000 korona hozzájárulást.

A perjámos—zádorlak—ujaradi helyiérdekű vasut ügyében most érdekes fordulat állott be. Az engedményesek ugyanis belátták, hogy a vasut csakis úgy prosperálhat, ha a végállomása Aradon lesz. Elhatározták tehát, hogy az államvasutak által való átvétel kombinációját elejtik és olyan módust fognak keresni, amelynek segítségével a helyiérdekű vasutat jobban hozzá lehetne kapcsolni Aradhoz.

Az engedményesek körében az a vélemény alakult ki, hogy a vasut kiépítésére vonatkozólag lépjenek érintkezésbe az **Arad-Csanádi Egyesült Vasutakkal**. A kiépítést úgy terveznék, hogy ebben az esetben a községek hozzájárulása feleslegessé válik. Erre vonatkozólag beadványt is intéztek az arad csanádi vasutak igazgatóságához, ahol rokonszenvesen fogadták az életre való eszmét.

Hogy az eszme meg is fog-e valósulni, az csak azon az értekezleten dől el, amelyet **Zichy Alajos gróf** holnap reggel nyolc órára hívott össze Perjámosra. Ezen az értekezleten jelen lesznek a helyiérdekű vasut engedményesei, továbbá a csanádi vasutak egyik kiküldöttje, aki a vasuttársaság ekszpozícióját terjeszti elő. Az értekezlet egybehívásáról értesítették Arad város tanácsát is, amelynek megbízásából a város közönségét **Reicher Károly** tisztii főügyész és **Virágh Lajos** főmérnök képviselik. A város kiküldöttjei már ma este elutaztak Perjámosra.

TÁVIRATOK.

Hadseregellenes tüntetés.

Hága, június 17. A hollandiai hadseregellenes egyesülés tegnap a békekonferencia ellen tüntető gyűlést hívott egybe, amelyet szabad ég alatt tartottak és amelyen mintegy 3000 ember vett részt. Hat szónok tiltakozott a konferencia ellen, többek között **Nieuenius Domela**, aki arra utalt, hogy az orosz dumát a konferencia megnyitása napján oszlatták fel. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, mely a szállítócégeknél alkalmazott munkások sztrájkját mondja ki.

Öngyilkos aradi urileány.

Kolostorba!

Az utolsó levél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Vasárnap délután a Csiky Gergely-utcában egy revolverlövés dördült el, amely egy fiatal aradi leány életét oltotta ki. A leány öngyilkossági szándékból fordította maga ellen a gyilkoló fegyvert, de hogy miért követte el végzetes tettét, azt mindeztidre nem sikerült megállapítani. Állítólag kolostorba akart vonulni, szülei azonban hallani sem akartak erről s ezért érlelődött volna meg benne a halál gondolata. Természetesen ez a feltevés is csak olyan mende-monda, mint az a sok híresztelés, amely az öngyilkosság okára vonatkozólag a városban kering. A borzalmas tragédiáról egyébként az alábbiakban számolunk be:

Baumgartner Paula husz éves aradi leány a hó elsején lépett be a „Függetlenség” című lap kiadóhivatalába, ahol a pénztári teendőket látta el. A szorgalmas, jómodoru, kedves leányt csakhamar megkedvelték a kiadóhivatalban. Az utóbbi időben szokatlanul szomorú volt az egyébként életvidor leány. A barátnői hiába kérdezték meg tőle, hogy miért busul, egy elkeseredett sóhajlás volt a leány válasza.

Vasárnap délután Baumgartner Paulát a szülei el akarták vinni a nyomdászok népünepélyére. Negyed öt órakor a leány teljesen felöltözködött s a szülei már indulni kezdtek. Ekkor a leány hirtelen kivette zsebéből forgó pisztolyát és a szívébe lött. A golyó a hátán jött ki a szerencsétlen Baumgartner Paulának, aki azonnal meghalt. Az öngyilkosságról azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Szepekovszky Teofil ügyeletes rendőrhadnagy és Hecht Adolf dr. kerületi orvos mentek ki a helyszínre, ahol már csak a bekövetkezett halált konstatálták.

Szepekovszky rendőrhadnagy kihallgatta az öngyilkos lány családját, hogy az öngyilkosság okát megtudakolja. A családtagok egyértelműleg kijelentették, hogy nem is sejtik, mi késztette Baumgartner Paulát végzetes tette elkövetésére. A leány barátnői azt mondják, hogy minden vágya az volt, hogy apáca lehessen. Miután a szülők nem akarták, hogy az életvidám leány elzárkózzék a világtól, valószínűleg ez érlelte meg benne az öngyilkosság gondolatát.

A szerencsétlen véget ért leány a következő levélben bucsuzott el szüleitől:

Édes jó Apám és Anyám!

Bocsássanak meg tettemért; küzdtem, szenvedtem idáig, de már nem bírok tovább! Eddig is csak támolyogtam egyik napról a másikra s most már minden erőm elhagyott, tehát pihennem kell!

Nem azért tettem ezt, mert talán Mamuska mostoha s talán nem bánt velem jól, nem!

Mi szerettük egymást; de nem találom semmiben örömet, minden csak kín, csak terhemre van.

Reményem nem voltam rossz leányuk, hisz én mindig szót fogadtam, bár ha szívem s most egész életem kellett is feláldoznom. Nem bántottam meg soha senkit, (ha ez történt is, akaratomon kívül), mégis mindenki ellenségem volt. De nem baj! Én nem haragszom senkire, nem is haragudtam; csak életemre, hogy miért élek, de most már vele is megbékéltem.

Még egyszer kérem, bocsássanak meg, a mostan talán már boldogabb és szerencsésebb leányuknak.

Paulin.

Cigányzenével temessenek s a síromnál: „Száll a madár, hull a levél, itt az ősz”, „Temetőben láttalak meg először”, „Elmentem a templom előtt” és „Kitették a holtestet az udvarra” játszásk.

A hátrahagyott levélből nem tűnik ki, hogy miért dobta el magától Baumgartner Paula az életét. A szomorú eset híre hamarosan elterjedt a városban, ahol nagy a részvét az öngyilkos urileány és ennek családja iránt. A holtestet a család kérésére a szülői háznál hagyták és miután az öngyilkosság ténye kétségtelen beigazolást nyert, a boncolást is mellőzik.

Az íróársaság megszűnik.

Viharos választmányi ülés.

A Kölcsény-egylet haragszik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

A Kölcsény-egylet választmánya ma délután a Weitzer János utcai polgári fiúiskola tanácskozó termében ülést tartott, amelyen a választmányi tagok tekintélyes számban megjelentek. A választmányi ülés legfőbb tárgyait azok az ügyek képezték, amelyek felett a végleges döntést a szeptemberi közgyűlésen fogják kimondani. Az ülés elnöke Varjassy Arpad kir. tanfelügyelő volt.

A választmányi ülést főleg két kérdés foglalkoztatta. Első sorban annak a színmű pályázatnak a sorsa, amely dacára annak, hogy rég lejárt, még mindig nem nyert elintézését, sőt az elnök azt sem tudja, hol lehetnek tulajdonképpen a beküldött pályaművek. Ennél a pontnál élénk vita kerekedett, s nem egy kiméletlen megjegyzés röppent el a méltatlankodó választmányi tagok ajkairól. Végül elfogadták Kovács Vince javaslatát, aki azt indítványozta, nevezzenek ki egy szűkebbkörű bizottságot, amely a kör zürzavaros ügyeit rövid időn belül átveszi és rendezi. E bizottság tagjai lettek Tiszti Lajos, Szöllősy István, Somogyi Gyula dr. és Kovács Vince. Ennek a bizottságnak kell intézkedni a színügyi pályázaton résztvevő művek összeállításáról, s a fővárosi nagyobb lapok utján mindazokat, akik a pályázaton résztvettek, megnyugtanni aziránt, hogy a pályaművek sorsa felett rövidesen dönteni fognak.

Ugyancsak élénk vita fejlődött ki azon kérdés körül, megszüntessék-e az irodalmi szakosztályt, amelynek egész működése nem felelt meg a hozzá fűzött reményeknek, vagy sem? Többen azon a nézeten voltak, hogy az irodalmi szakosztálynak önmagát kell feloszlatnia, s azután újra felelevenítik az ugynevezett közművelődési szakosztályt, amely az előbbinek különben is szülőanyja volt. Ezt a megoldást azonban a többség nem fogadta szívesen s végül az elnök indítványát fogadták el, aki azt javasolta, hogy a Kölcsény-egylet jövő évi költségvetéséből egyszerűen hagyják ki az irodalmi szakosztály dotációját s az így önmagától megszűntnek tekinthető. Különben is a végleges döntést e kérdésben a közgyűlés fogja kimondani.

Ezután a jelöléseket ejtették meg az üresedésben levő állásokra. Az alelnöki állásra Krenner Miklós dr.-t jelölték, a titkári állásra pedig Szöllősy István tanárt. A választmány mind a két jelölést elfogadta.

Néhány kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után az ülés véget ért.

Budapest ostromállapotban.

Az építőmunkások maffiája.

Halálra ítélt munkaadók.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 17.

Mióta Andrássy Gyula belügyminiszter feloszlatta a budapesti építőmunkások szakszervezetét, a főváros munkásai állandó izgalommal tárgyalták a szerintük jogtalan eljárást. Az állandó izgalom az utóbbi napokban sajnálatos eredményre vezetett. Az építőmunkások valóságos maffiát szerveztek s olyan készülődéseket csináltak, hogy a fővárosi rendőrség kénytelen volt Budapest utcáin valóságos ostromállapotot teremteni. Ezekről az eseményekről alábbi tudósításunk számol be:

Ma reggel óta az egész rendőrség talpon és készenlétben van, sőt még a kaszárnyákban is tartanak készenlétet arra az esetre, ha zavargásokra kerülne sor és a rendőrség ezek megfékezésére elégtelennek bizonyulna.

A rendőrségen az építőiparosok szövetsége még szombaton délután följelentést tett, hogy biztos értesülése szerint az építőmunkások a munkaadók akarják megtorolni, hogy a belügyminiszter a kőműves szakszervezetet feloszlatta, különösen a szövetség két vezetőjét, Kauser Gyula építészt, a szövetség elnökét és Reschofszy Bélát, a titkárt szemelték ki áldozatul. Ezek fenyegető leveleket kaptak, sőt a kőművesek és építőmunkások maffiája halálra is ítélte őket.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított és közegei azt jelentették, hogy az építőmunkások tényleg készülnek valamire, hétfőn reggel egyszerre több helyen tüntetni akarnak, az a szándékuk, hogy az épületeken dolgozó munkásokat, ha kell, erőszakkal megakadályozzák munkájukban.

A főkapitányságon erre azonnal őrizet alá helyezték a megfenyegetett embereket, tegnap pedig a főkapitány elnöklése alatt a főkapitányságon az összes kerületi kapitányok, rendőrtanácsosok és felügyelők jelenlétében értekezletet tartottak, amelyen valóságos haditervet dolgoztak ki a kőműves-maffia megfékezésére.

Ma reggel végrehajtották a tervet és őrizet alá vették az építőiparosok szövetségének Német-utcai házát, az összes épülőfélben levő házakat, továbbá Kauser Gyula Rákóczi-tér 2, Koch Károly Almássy-tér 17, Bloch Leó Akácfa-utca 50, Juttassy Ödön Csáky-utca 12, Reschofszy Béla Teréz körút 10, Kovács Károly Hernád-utca 15. és Döry Ottó Ferenc József-rakpart 18. szám alatti házait.

A főkapitányságra berendelték az egész tartalékosrendőrséget; a Mosonyi-utcai és Hermina-uti rendőrlaktanyákban az összes lovas- és gyalogos rendőrök, még a szabadnaposok is készenlétben vannak.

A VI., VII. és VIII. kerületi kapitányságon 40-40 rendőr és mindenütt egy rendőrfelügyelő várja az esetleges teendőket, míg a többi kerületi kapitányságok mindegyikén 20 rendőrt és egy felügyelőt helyeztek el. Az építkezések mindegyikéhez 5 rendőr ment egy rendőrellenőrral. Érdekes, hogy ezeket a rendőröket élesre töltött revolverekkel látták el.

A parancs az, hogy minden tüntetést csírájában el kell fojtani.

A magyarországi szociáldemokrata párt vasárnap délelőtt 10 órára a „Trieszti nő” vendéglő kerthelyiségében gyűlésre hívta össze a kőművesmunkásokat, akiknek szakszervezetét a

belügyminiszter rendeletére a VII. kerületi előjáróság különböző szabálytalanságok miatt a múlt héten feloszlatta. A feloszlátást megokolatlannak és a legnagyobb mértékben igazságtalannak ítélték a munkások, akiknek megütközését és elkeseredését szították a szakszervezet feloszlátásával legérzékenyebben érintett vezető emberek.

Elkeseredett hangulat uralta a népgyűlést is, melyre mintegy kétezer kőműves-munkás gyűlt össze, hogy meghallgassa a szociáldemokrata párt véleményét a feloszlátásról és erélyes tiltakozását fejezhesse ki a főváros hatóságának és a belügyminiszteriumnak eljárása ellen. A gyűlésen, amelyet pontban 10 órakor nyitott meg Szerikovic Sándor, Knittelhoffer Ferenc elnökölt. A hatóságot Szesler Hugó rendőrkapitány képviselte, a szónok Garbai Sándor volt.

Garbai beszédében élesen elítélte a VII. kerületi előjáróságot, amely szerinte a belügyminiszterhez intézett előterjesztésében a válságot tudatosan elferditette. Tavaly az építőmesterek kizárták munkásaikat, hogy céljukat, a szervezkedés megakadályozását, elérhessék. A kudarc nem jőzaniototta ki őket s a harcot imé a hatóságok és a kormány segítségével tovább folytatják. Az előjáróság előterjesztésében egészen nyíltan a munkaadók pártjára állott. (Gyalázat) Bizonyítja, hogy az egyesület pénzkezelése teljesen alapszabályszerű volt s tiltakozik az olyan felfogás ellen, mintha a munkásság nem tárogathatná saját szaklapjait. A kormány tagadja, hogy munkásellenes politikát folytat. Mi módját ejtjük annak, hogy a kormányt a közel jövőben nyílt színvallá ránkényszerítsük. Még e hét folyamán bejelentjük az előjáróságnak, hogy a főváros öt helyén befizetőhelyeket létesítünk a kőművesmunkások részére, akik ezután is össze akarnak tartani. Ha ez előjáróság bejelentésünket nem veszi tudomásul, mi a legerősebb eszköz alkalmazásától sem riadunk vissza. Velünk számolnia kell a kormánynak, beünket nem lehet guzsa kötni. Az általános sztrájk meglesz, de csak olyan időben, amikor ezzel nemcsak gazdasági javakat, hanem politikai javakat is biztosíthatunk. Meglesz az általános sztrájk, ha a kormány továbbra is folytatja a szervezett munkásság igaztalan üldözését, vagy ha az általános választói jogot nem valósítja meg (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Szeili János, Gaál Jakab és Vajda Ferenc rövid felszólalásai után a gyűlés egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavazott a vezetésnek ama tagjainak, akiket hűtlen kezelés címen ártatlanul vád alá helyeztek.

Knittelhoffer Ferenc rövid záróbeszéde után a munkásság teljes rendben feloszlott.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter budai palotáját a rendőrség őrizet alá vette, mert attól tartanak, hogy a sztrájkoló kőműves segítők megtámadják a belügyminisztert.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Vig óz vagy, operette.
Szerda: Becstelének, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével.
Csütörtök: Székimondó asszonyosság, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével.
Péntek: A pálnika, népszínmű. Gál Gyula vendégfőléptével.
Szombat: Elnémult harangok, színmű. Gál Gyula vendégfőléptével.
Vasárnap: Az árendás zsidó, népszínmű. Gál Gyula vendégfőléptével.

* Gál Gyula vendégszínházai. Ünnepi estéi lesznek szerdától fogva a nyári színeknek. Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház tagja kezd meg szerdán este vendégfőléptéseinek so-

rozatát, a *Becstelének* című drámával, melyben a sikkasztó férjet fogja ábrázolni. Csütörtökön *Madame sans gene*-ben utóérhetetlen Napoleonját mutatja be, pénteken pedig Zola regénydrámájának hőstét: A *pálnika* áldozatát, Coupot játssza el. Szombati alakítása Aradon ujdonság. Rákosi Viktor: *Elnémult harangok* című színművében az oláh pap erőteljes alakját mutatja be. A legelső magyar drámai színész újabb aradi vendégszereplése elé nagy érdeklődéssel tekint a közönség, amelyet Gál Gyula a téli idény utólján három estén át ragadott el utóérhetetlen művészetével. A Gál-előadásokra szóló jegyek már holnaptól, *kedd* reggeltől fogva előre válthatók a színház pénztárában.

* **Sogun és Tancos regiment.** Jeleztük, hogy a nyári színház műsorán legközelebb szerepelni fog a *Sogun* című angol operett és egy nagy vídámssággal megírt német bohózat, a *Tancos regiment*. A *Sogun* a budapesti Király színházban keltett az elmúlt télen nagy meglepetést andalító, kedves muzsikájával, pompás táncával, amelyek főerőségei az angol operetteknek. Kadelburg bohózatának, a *Tancos regiment*nek, mely a Vigszínházban aratott óriási sikert, igen ötletes a meséje. Sok bohó helyzet, kacagtató jelenet kergeti egymást három felvonáson át, úgy, hogy a néző ki nem fogja a kacagásból. Mindkét darabhoz új jelmezeket készített az igazgatóság.

* **Alhir Kállay Jolán távozásáról.** A nagyváradi lapok megírták, hogy *Hatvani*, a színészből lett korcsmáros ismét dicsőségre vágyik és kabarét szervez, amelynek tagjál sikerült megnyernie Kállay Jolánt, az aradi Nemzeti Színház kiváló szubrett-primadonnáját. Lapunk egyik munkatársa ma felkereste Kállay Jolánt, aki meglepődve olvasta a nagyváradi lapok hivadástát. A primadonna kijelentette, a távozásáról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak. Egyáltalában nem szándékozik eltávozni Aradról, amelynek közönségét annyira szereti és becsüli. Különbén is Hatvani társulatához nem is menne, mert sokkal előnyösebb szerződéseket kínáltak neki fővárosi színházak és ezeket visszautasította.

Gyarmatot a magyarnak!

Inger Szolimán eszméi.

Ei, Afrikába!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, június 17.

Biharmegye excentrikus és érdekes multu földesura, teljes címén *Inger Suleyman ibn Abdulah* ugyancsak sürű kezd szerepelni Biharmegye közéletének krónikájában. Eleven temperamentuma, színes fantáziája mely egykoron Szomal földjén csapongott szabadon és úgy nevé, mint működését világszerte ismertté tették, nem pihen azóta sem, hogy vi-szavonult a diplomáciától és világpolitikától a kimpányi kuriába. Egy időben tudvalevőleg azt ambicionálta, hogy mint képviselő, vehessen részt az ország sorsának intézésében, de oly kiváló államférfiu ellenében, mint *Korda Andor*, elbukott a csékei választáson. Így aztán nem maradt számára más hátra, mint hogy Biharvármegye székházában fejtsen ki közéleti tevékenységét, mint a vármegye törvényhatóságának virilis jogon tagja.

A vármegyei közgyűléseken tudvalevőleg szerepelt már néhányszor Inger Szolimán és ugyancsak mokányul megvédte a koalíciós kormányt. Minden szereplésénél jelentősebb lesz az az indítvány, a melylyel Biharmegye e heti szerdai közgyűlésén készül a forumra lépni.

A közgyűlési tárgysorozatnak egyik pontja ugyanis több vármegye átírat a mindinkább veszedelmes jellegű kivándorlás korlátozása és meggátlása, amelyek érdekében a vármegyék felíratot kívánnak intézni a képviselőházhoz és erre ösztökélik Biharmegyét is.

Értesülésünk szerint a tárgysorozat ezen pontjánál fog felszólalni a szerdai közgyűlésen Inger Szolimán és egészen új s mindenestre

érdekes javaslatokat fog tenni arra nézve, hogy miképen lehetne a magyar népnek Amerikába való kivándorlását megakadályozni. Indítványa oda konkludál, hogy szerezzen ha kell diplomáciai tárgyalás, ha másképen nem lehet, hódító harc u'ján a magyar kormány valahol messze Keleten vagy *Afrika déli részén gyarmatokat* és hassanak aztán oda, hogy a hazáját bármi okból elhagyó néprétegek ne Amerikába, hanem ezekre a *magyar gyarmatokra* vándoroljanak ki.

Ezek a magyar gyarmatok — úgy véli indítványában Inger Szolimán — egyrészt együtt tartanak a kivándorló magyarságot, másrészt a nyersárúk behozatala s iparcikkék fejlesztése révén Magyarországot is hatalmasan fejlesztenék és erősítenék.

Egyszóval Inger Szolimán magyar gyarmatpolitika iniciálását követeli a kormánytól s ezért fogja javasolni, hogy Biharmegye ily értelemben irjon fel a képviselőházhoz. A javaslat első pillanatra vakmerőnek és fantasztikusnak tetszik ugyan, de azért ki tudja nem teszi e magáévá a koalíciós kormány már csak azért is, mert egy ilyen magyar gyarmaton sok új „örszemel” lehetne elhelyezni a rengeteg számu éhes honatyák sorából.

Hadüzenet.

Wekerle a horvátok ellen

„Legyen vége a komédiának!”

Zárt ülés a Házban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 17.

A pár napja tartó horvát obstrukció módfelett bántja a koalíció vezéreit, akik annak idején a horvát rezolucionistákkal kötött barátság örömeiben hónapszámra kéjelegtek. A nagy barátság most meglehetősen makacs obstrukcióban csucsosodott ki, amely természetesen nagyon fáj azoknak, akik nem is olyan régen maguk obstruáltak a legerősebben. A horvátok eljárása különösen a kormányt érinti ki nosan, mivel a megoldásra váró feladatok előtt megakasztja a képviselőház munkásságát.

Igen természetes, hogy józan fővel az obstrukciót helyeselni nem lehet. Mégis feltűnő azonban a kormányelnök mai kijelentése, amely ugyan csak fenyegetéseket tartalmaz, de amely igen furcsán hangzik abban a parlamentben, amelynek vezető férfiai Tisza Istvánt annak idején hasonló kijelentésekért a parlamentarizmus történetében szinte páratlanul álló botrányokkal igyekeztek helyéről elsöpörni.

Wekerle mai beszéde nyílt hadüzenet a horvátoknak, akik a hadüzenetre zárt ülés kéréssel feleltek. A zárt ülésen az előzői székbe hangzottak el különös kijelentések „természetellenes szövetkezés”-rő. Szóval: ugyilátszik, a magyar parlamentben ismétlések fordulnak elő. Percezel—Tisza emlékek ébredtek ma a Házban, ahol most a régi obstruálók az urak s ahol most a horvátok játsszák a munka megakasztásának gyászos és nemtelen szerepét.

Távirati tudósításunk:

Ezt megboszadjuk!

Sterovác István horvát nyelven rendkívül lassan beszél a javaslatok ellen állandóan nagy szüneteket tart s amikor Mávay Lajos elnök fi-

gyelmeztette, hogy így nem beszélhet, Sterovác szünetet kért.

Návay Lajos nem látja szükségét annak, hogy a szünetet megadja.

Fölkialtások a horvátok padjain: Köteles megadni a szünetet!

Popovics Dusán hangozan közbekiált, amiért az elnök *rendreutasítja*.

Sterovác István folytatja beszédét és fölolvassa a törvényjavaslatot.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy a házszabályok értelmében nem olvashatja a beszédét, viszont nem játszhatja ki a házszabályokat úgy, hogy beszéd helyett a törvényjavaslatot olvassa föl. (Zaj a horvátoknál és a baloldalon.)

Sterovác István tovább olvas.

Elnök: Kérem a képviselő urat most már harmadszor, hogy mondja el a beszédét és ne olvasson, különben megvonom a szót. (Nagy zaj.)

Fölkialtások: Ujjra le!

Éber Antal: Ne beszéljen, ha nem tud.

Elnök csendet kér.

Sterovác István megint olvas, mire Návay Lajos ismét figyelmezteti, hogy hagyja abba az olvasást. Minthogy az intelem nem használt, az elnök *megvonta Sterováctól a szót*.

A horvátok padjain erre óriási lármátört ki és hosszan kiáltják:

— Éljen a magyar szólásszabadság, zsvió!

Popovics István: Magyarul akartam beszélni, de most nem teszem. *Ezt megboszuljuk!* (Nagy zaj.)

A harmadik szövegvonás.

Vlád Aurél a házszabályokhoz kér szót és visszatér Pop C. István esetére, mert joga van a házszabályok helyes vagy helytelen magyarázatára rámutatni. Rakovszky István kétszer figyelmeztette Pop C. Istvánt, hogy maradjon a tárgynál, holott Pop nem tért el a tárgytól. A gyorsírói jegyzetek alapján igazolja, hogy Pop arról beszélt, mennyire meg fog növekedni a kuria munkája, ha az összes vasutasokat közhivatalnokoknak minősítik. A házszabályokat minden esetben meg kell tartani. Konstatálja, hogy Rakovszky a házszabályok helytelen értelmezése alapján vonta meg a szót Poptól.

Vlád beszéde közben a horvátok zárt ülés elrendelését kérő ívet köröztek.

Popovics Dusán a házszabályokhoz kér szót és elmondja, hogy magyarul akart beszélni, de ezek után horvátul fog szólni.

Návay Lajos elnök: Nem akarom a horvátokat nyelvük használatának jogában sérteni, de kérve kérem a szónokot, hogy legalább a házszabályvita során beszéljen magyarul.

Popovics Dusán mégis horvátul beszél.

Elnök ismétellen félbeszakítja a szónokot, így akkor, amikor a tolmácstól arról értesül, hogy Popovics szerint a parlamentben külön kezelik a házszabályokat a horvátok és külön a magyarok részére.

Az elnök félbeszakításaira nagy zaj kerekedik a horvátoknál, a függetlenségi padokról pedig közbekiáltanak:

— *Ki velük!*

— Visszaélnék a türelmünkkel.

Popovics Dusán ezután a horvátoknak a javaslatokkal szemben elfoglalt álláspontját fejtegeti, holott a házszabályokhoz kért szót.

Návay Lajos ezért *megvonja tőle a szót*.

Az elnöknek ez az intézkedése nagy kavardást idézett elő az egész Házban. A horvátok fölgráznak helyeikről és össze-vissza kiáltoznak és zsvióznak, a függetlenségi képviselők pedig éljenzik Návayt és helyeslik a szó megvonását.

Wekerle hadat üzen.

Wekerle Sándor szóásra emelkedik, de az irtóztatos zaj miatt percekig nem juthatott szóhoz. Amikor a kedélyek lecsillapultak és az elnök hosszas cöngelésére valamelyest helyreállt a csend, a miniszterelnök a következő beszédet mond a:

Körülbelül egy hete nézem igen nagy szomorúsággal, hogy a horvátok olyan tételeket állítanak föl, amelyek *egyenesen a magyar államegység megbontására vezetnek*. Higgadtsággal, türellemmel néztük eddig a képviselő uraknak eddigi magatartását és arra kérem a Házat, hogy ezt a méltóságteljes nyugodtságot még *egy időre* óvja meg.

Wekerle ezután a horvátok felé fordulva így folytatta a beszédét:

Tisztelt uraim! Önök sem a jognak, sem az igazságnak védelmére ilyen fegyverekkel nem kelhetnek. Akkor, amidőn önök igazságot és jogot úgy akarnak védeni, hogy a tanácskozássokat is lehetetlenné teszik, akkor a *legszigorubb fegyvereket fogjuk alkalmazni*. De a higgadtságon és méltóságteljes fegyvereinken kívül kell lenni az igazság, a a szent igazság nevében armaturáknak, amelyeket ezen fölvonulás ellen alkalmazhatunk. Nem azért szólalok föl, hogy olajat öntsek a tüzre. Ismerem azokat a föladatokat, amelyeket e padok szólnak elélem. A föladat e pillanatban az, hogy komolyan kérjem önöket, hogy Magyarország és Horvát-Szlavonorságok jó viszonya érdekében *hagyjanak föl ezzel az eljárással*. Ma a kérelem ezen hangján szólok önökhöz, de ugyancsak állásom teszi kötelességemmé, hogy akkor, amidőn ennek az önökhöz intézett kérelmemnek kellő fogantatja nem lesz, *más eszközökhöz leszünk kénytelenek nyulni*.

A horvátok és a nemzetiségiek kivételével az egész Ház hosszantartó zajos éljenzéssel és tapsal fogadta a miniszterelnök beszédét, amelynek hatását a horvátok közbekiáltásokkal és zsviózással igyekeztek lerontani.

Zárt ülés

Návay Lajos elnök ezután jelentette, hogy husznál több képviselő magyar nyelvű írásban *zárt ülést* kért. (Hosszantartó zaj.) Kénytelen vagyok a zárt ülést elrendelni, — fejezte be a bejelentést Návay.

A jegyző erre fölolvasta a zárt ülést kérő képviselők neveit. Az ívet a horvát képviselőknél kivül *Hodzsza Milán, Vlád Aurél és Miháli Tivadar* nemzetiségiek is aláírták. Ezeknek a neveknek fölolvását nagy zajjal fogadták.

Elnök ezután a karzatok kiürítésére öt pernyi szünetet ad, amelynek leteltével megkezdődött a zárt ülés.

Az első szónok Lengyel Zoltán volt, aki beszédében élesen támadta a nemzetiségi képviselőket azért, mert a horvátokkal szövetkeznek.

Návay Lajos: Az előkészek tárgyilagosa-nak kell maradnia, de mint elnök és mint magyar állampolgár mélyen sajnálja ezt az *immoralis és természetellenes szövetkezést*.

Popovics Dusán magyarul kezdi beszédét és kijelenti, hogy a zárt ülést az ellentétek lebonyolítására kérték. Amikor a szónok horvát nyelven akarja folytatni a beszédét,

Návay Lajos kéri, hogy zárt ülésen, amikor az elnökség nem veheti igénybe a horvát tolmácsot, mert ez sem időzhet a teremben, a horvát képviselő ne éljen vissza törvényes jogával, hanem beszéljen magyarul.

Popovics Dusán az elnök kérésének ellére *horvátul beszél*, miért is *Josipovich Géza* horvát miniszter fölmege az elnöki emelvényre és tolmácsolja a horvát beszédet.

Vlád Aurél kifejti, hogy köztük és a horvátok között *nincs koalíció*. Ennek nem is volna semmi alapja, mert a horvátok ugysem támogatják őket *belügyi téren*, ami nekik a legfontosabb volna.

Ugron Gábor kéri a horvátokat, mondják meg, hogy miért kérték zárt ülést? Kijelenti, hogy ha a magyarok egyszer harcba kezdenek, *el fogják tiporni minden ellenségüket*.

Supiló Ferenc: A mai nap történeti nap lehet a magyar és horvát történelemben. Kéri, adjanak időt a horvátoknak a kérdés *békés megoldására*. Hiszen lehet, hogy *csak pár napig hangzik itt horvát szó*.

Ugron Gábor felszólítja Supilót, hogy ne fenyegetőzzék, hanem mondja meg, mit akar és mit jelent az, hogy utóljára hangzik itt horvát szó.

Supiló Ferenc rövid válasza után

Szentiványi Árpád indítványozza, hogy a zárt ülést rekesszék be.

Az indítvány elfogadása után Návay Lajos berekeszti a zárt ülést és megnyitja a nyílt ülést, amely ezután a holaapi napirend megá-lapításával hamarosan véget ért.

Öngyilkosság a levegőben.

A szerelmes tanítónő.

A közzivü szobrász.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 17.

Az öngyilkosságok krónikájában szokatlan, borzalmas módon vetett ma véget életének egy szerelmében csalódott fővárosi tanítónő, akit kedvesének, egy ismert nevű szobrásznak hűtlensége keserített el annyira, hogy eldobta magát az életet. Fővárosi tudósítónk a következőket jelenti a különös öngyilkosságról:

A József utca 31-ik számú házának földszintjén lakott *Kréthy Margit* 28 esztendős, monori születésű tanítónő. Ma délután látogatója volt a feltűnően szép leánynak. A látogató távozása után *Kréty Margit* elkérte a házmestertől a padláskulcsot s felment a padlásra. Néhány percig fenmaradt, azután ismét lement a lakásába, egy kis karosszékot vett magához s miután gondosan bezárta a lakása ajtaját, ismét felment a négy emeletnyi magasságban levő padlásra. A ház lakói látták, de nem tulajdonítottak semmi különösebb fontosságot a leány ideges izgatottságának.

A lakók egyszerre revolverdurrantást halottak s utána egy emberi test zuhant le a padlás ablakából. A tanítónő volt, aki rettenetesen szétzúdott az udvar kövezetén.

Kréty Margit ugyanis a padlásra érve, felállott a magával vitt székre, kifeszítette a padlás ablakát s revolvert szegezve szívének, leugrott. Ugrás közben eleresztette a revolver felhuzott ravaszát. A revolver elsült s a golyó a levegőben *átfurta a tanítónő szívét*, úgy, hogy *Kréty Margit meghalt*, mielőtt még az udvarra esett volna. A gyorsan előhívott mentők már csak a holttest elszállítására irányulhattak. A tanítónő kezében összegyűrt cédu-
lát találtak, a következő felirással:

Én öngyilkos akartam lenni.

A tanítónő tettének okául ismerői azt emlegetik, hogy barátja, egy ismert fővárosi szob-

rász szakítani akart vele. A szobrász hosszabb ideje folytatott viszonyt a leánnyal, de az utóbbi időben elhidegült tőle. Ma délután meglátogatta a tanítónőt s heves jelenet után távozott tőle. Ugy látszik, a látogatás alatt történtek kergették halálba a szerencsétlen nőt.

Fischer Eliz pöre.

Az építész nyilatkozik.

Rózsa Sándorok és egyebek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Megirtuk, hogy a Fischer Eliz féle izz. leányárvaház előreláthatólag csak hosszú idő után fog megnyílni, mert Fischer Eliz nem akarja átvenni a kész épületet, mivel több szabálytalanságot vélt felfedezni az építkezés körül s ezért pör újfára tereli a dolgot. Ebben az érdekes ügyben Niga János műépítész, az épület tervezője az alábbi nyilatkozatot küldötte hozzánk:

Az általam tervezett és művezetésem alatt épült Fischer Eliz féle árvaház és bérház mindenben az építettő: Fischer Eliz kívánsága és óhajai szerint épült fel. A legkisebb szabálytalanság vagy a vállalkozó érdekeiben a legcsekélyebb takarékoság sem fordult elő. Mindenben igyekeztem pontosan betartani a terveket és költségvetést. Hogy mindennek dacára Fischer Eliz az ő rovására történt takarékosággal vádolj engem, mint a vállalkozót és hogy most a végén semmivel sincs megelégedve, azt mindenki, ki Fischer Elizt ismeri, természetesnek találja. Fischer Eliznek ezrekre menő levonások kellenek; a vállalkozónak befektetett tőkéje után járó nagy kamat veszteségei és a Batthyány utcai bérház félévi házbérfelvétele őt nem elégitik ki. percek kellenek, mert az első építkezéskor eredő perköltségek, úgy látszik, keveseli. „A legisztelegesebb mérnök is Rózsa Sándor a leggazemberebb fiskálisok képest” — mondja Fischer Eliz. Per nélkül szabadulni tehát hiú reménység volna.

Pedig hiába Fischer Eliz minden fáradozása. Levonásokat eszközölni a vállalkozótól nem lehet. Ami elért van, azt ő kívánta és követelte és ekkor gondoskodott arról is, hogy az eltérés neki jövedelmezzen. Számtalan olyan munkálat készült, amely nem szerepelt a költségvetésben és amelyet a vállalkozó csupán az ügy békés elintézésére érdekében készített el. Hogy csak egy esetet említsek: az árvaház beépített területét 5 négyszögméterrel több az előírászatnál, ami körülbelül 3800 korona költségköltéssel jár. Fischer Eliz azt hitte, ha általában árban adta ki az építkezést, akkor mindent köve elhet, amit jónak lát, tekintet nélkül a tervezetre és költségvetésre.

Az Aradi Közlöny közleményében felsorolt kifogások téves információkon alapulnak. Fischer Eliz ugyan mindig egy mérnökre hivatkozik, de csodálatos, soha sem nevezi meg a mérnököt. Ezer valószínűleg alapos oka is lehet, mert Fischer Eliz saját maga által képesített mérnöki karral rendelkezik, melyet nagyobb részt alsóbb társadalmi állású egyénekből állít össze; lehet viceházmester is, csak írni és felolvasni tudjon. Ezen mérnöki karnak élén áll Fischer Eliz.

Nem akarok ezen szaktanácsokkal bővebben foglalkozni, sem Fischer Eliz intencionára rámutatni, mert mindenki könnyen kitalálhatja azt.

Hogy a közleményben felsorolt hiányok mennyire léteznek, szolgálgjon bizonyítékul Fischer Eliz megbízott szakértőjének véleménye, mely így hangzik: „Mindkét épület az eredeti és Fischer Eliz úrnó által aláírt és elfogadott tervezet szerint épült, lényegtelen eltérésekkel, melyeket nagyobb részt a helyi és térségi viszonyok, építettő óhajai, továbbá a művezetés szakszerű és mindenben Fischer Eliz úrnó érdekeit tökéletesen megvédő utasításai eredményeztek — miért is mindkét épület úgy műszaki, mint célszerűségi és szolid kivitel tekintetében, az alábbi észrevételek figyelembe

vétele mellett, általánosságban kifogastalannak mondható és mint rendelkezésének tökéletesen megfelelő, átvehető . . . stb . . .” Majd később így folytatja: Pausálás vállalat lévén, részleges leszámolási műveletnek nem eszközölhető. mindazonáltal fel lett az épület mérése és konstataáltatott, hogy a méretek és mennyiségek, a helyiségek száma és nagysága, az anyag és kivitel minősége megegyeznek a költségvetéssel és tervvel. A többiek kiegészítik a kevesebbet, építettő érdekei kéllőkép és tökéletesen meg lettek védve, a terv és előírászat továbbá a kivitel között az összhang teljesnek mondható stb. Halmai Andor s. k., Szabó József s. k.”

Nem felel meg az igazságnak a közlemény azon része sem, mely a tervek aláírására vonatkozik. Fischer Eliz a benyújtási tervek hosszabb tanulmányozás alá vette és csak tanácsadóinak megkérdezésére írta alá, nem — mint ő mondja — este öt órakor, hanem korábban kezdte és írta másnap délig. Harminc darab melléklet aláírása Fischer Eliznál nem kis dolog. Ez est délután tanuk jelenlétében írt. A kis petróleumos lámpa meggyújtására nem határozta el magát, hanem folytatta a felfeszakított írást másnap délelőtt.

A дума felosztása.

Uj forradalom előtt.

Üldözött képviselők.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 17.

A dumaképviselők közül néhányan elkövettek azt a minősíthetetlen ballépést, hogy komolyan vették hivatásukat és kritika tárgyává tették Oroszország szomorú viszonyait. Miután egészen természetes, hogy ilyen renitens elemekkel a cár nem képes országa felvirágoztatása érdekében együtt működni, ma pokolba kergette az egész dumát. Ezzel ismét kezdetét veszi Oroszországban a közelmúlt érdekes színhátéka: a vérengzés, a politikai üldözések és az önkényuralom dühöngése.

Részletes tudósításunk:

A cár kiáltványa.

Pétervár, június 17. E hó 16-án kelt cári rendelet elrendeeli először a *duma felosztását*, másodsor az új választásoknak 1907. évi szeptember 14-ére való kitűzését és harmadsor az új dumának 1907. november 14-ére leendő összehívását.

Pétervár, június 17. Egy ma megjelent cári *manifestum* a következőket mondja:

A második dumának az volt a hivatása, hogy törvényhozó munkájával a költségvetés tárgyalásával és az interpelláció jogának észszerű alkalmazásával hozzájáruljon Oroszország megnyugtatásához. A képviselők egy nagy része nem felelt meg a várakozásoknak. A nemzet választottjai közül sokan azzal a nyílt szándékkal láttak munkához, hogy a zavarköt megneveljék és hogy az ország felbomlásában közreműködjenek. A дума a kormánynak a rend helyreállítására irányuló akcióiban nem nyújtott semmi erkölcsi támogatást úgy, hogy Oroszország a zavargások szüneteljes korszakát éli. A дума nem vizsgálta meg és nem tárgyalt le a költségvetést és visszaélt az interpellációs jogával, amennyiben azt a kormány ellen szolgáló harci eszköznek használta fel, amelylyel a lakosság széles rétegeiben bizalmatlanságot akart hinteni a kormány ellen. A дума végül a történetben páratlanul álló celekményt követett el. A bíróság nyomára jött annak, hogy a dumaképviselők egyrésze az állam és a cár ellen összeesküvést szöttek. Amidőn azonban a kormány 55 dumaképviselőnek ideiglenes kizárását és a leg súlyosabb kompromittált képviselőket letartóztatását kérte, a дума nem tett azonnal eleget a lakosság törvényes kívánságának. Mind az arra birt bennünket, hogy a második

dumát feloszassuk. A dumák tevékenységének immár kétszeri balsikere abban leli okát, hogy a választói törvény tökéletlensége folytán a dumában sok olyan képviselő foglal helyet, akik nem voltak a nép igazi akaratának képviselői és valódi óhajainak kifejezői. Az 1905. évi október 30-án kelt *manifestumban* foglalt jogok érvényben maradnak, csak a dumaválasztások módzatai szenvednek változtatást. A дума szellemének oroszniak kell lennie és a birodalom többi nemzetiségei, amelyek ugyan képviseltek fognak bírni a dumában, nem fognak olyan számban megjelenni, amely módot nyújt nekik arra, hogy tisztán orosz kérdésekben ők döntenek. Az állam határterületein, ahol a lakosság nem érte el a polgári fejlettség kellő fokát, ideiglenesen fel kell függeszteni a képviselőválasztás jogát. A régi választói törvény megszüntetésének és egy új törvénnyel való helyettesítésének joga csakis az orosz cár történelmi hatalmát illeti meg, a mely megadta az első választói törvényt. Isten adta kezünkbe a cári hatalmat népeink felett és oltára előtt fognak számot adni az orosz állam sorsáról. Bizván ebben az a szilárd elhatározásunk, hogy Oroszország reformálásának általunk kezdett nagy munkáját bevégezzük. Hü alattvalóinktól elvárjuk, hogy az általunk kijelölt uton egyetértően és erőteljesen szolgálni fogják a hazát, melynek fiait mindenkor szilárd támaszai voltak a maga erejének, nagyságának és dicsőségének.

Pétervár, június 17. A дума felosztása után a hangulat egyelőre nyugodt. Az utcákon sok katonaság látható. Az utcasarkon, ahol falragaszok hirdetik a cári *manifestumot*, számos kíváncsi álldogál. A kadettparti képviselői egyesületi helyiségükben zavartalanul ülésezhetnek. A jobbpárti képviselők ma este fognak ülést tartani.

Az új választói jog.

Pétervár, június 16. A ma közzétett választói törvény nagyjában megtartja a régebbi alapokat. A kormányóságban, mint eddig is, az egyes osztályok választói gyűléseket fogják a választásokat eszközölni, úgy mint régebben. Azok közül, akik választói joggal bírnak, e jogukat a jövőben sem veszítik el és az eddigi módon részt fognak venni a dumaképviselői választásában. Az új és a régi választói törvény közötti különbség csak abban áll, hogy az új választótörvény megszabja, hogy az egyes társadalmi osztályok legalább hány képviselőt küldenek a dumába, másrészt a műveltebbeknek megadja a választásoknál azt az előnyt, hogy választóinak számát a választógyűlekedetben a kevésbé műveltebb osztályok választóikhoz viszonyítva megnagyobbítsa. Ez intézkedés hiánya az első és második дума megválasztásakor azt eredményezte, hogy a дума megtelt oly képviselővel, akik az államügyek intézéséhez nem értettek és akik közül számosan még elemi műveltséggel sem bírtak. Az új választói törvény végül leszállítja az orosz határvidékek képviselőinek számát, ugyszintén a Lengyelország és kaukázusi képviselőket, amennyiben ezen területek még nem állnak oly szoros összefüggésben a birodalommal, hogy képviselőik megértenék azt, hogy érdekeik az igazi orosz lakosság érdekeivel teljesen azonosak. A határterületeken, ahol a polgári műveltség még egész fejletlen, így Turkesztánban, a Jakucsik vidékén stb. a választások megtartását egyelőre felfüggesztik. Az új választótörvény, amely a volt törvény szélső jellegét nélkülözi, jogossá teszi azt a reményt, hogy az új дума oly képviselőkből fog állani, akik a helyi közigazgatási szolgálatban gyakorlatot szereztek és békés munkás dologhoz hozzá vannak szokva.

Kezdődik a tánc

Pétervár, június 17. Azon szocialista képviselő közl, akiknek kiadatását Stolypin mi-

niszterelnök követelte, hét elmenekült. Az elmúlt éjjel mintegy hétszáz embert tartóztattak le. A helyőrséget gyalogsággal és lovassággal tetemesen megerősítették. Az utcán sok katonaság van felállítva. A főkapitány rendeletben megtiltja a kormány ellen irányuló és ellene ellenséges hangulat szítására alkalmas cikkek és jelentések közzétételét, tiltott iratok terjesztését, bármily formában elkövetett merényletek helyeslését, ilyenü iratok eladását, a kormányra vonatkozó hazug hírek terjesztését stb. Az ezen rendeletek ellen vétők 3000 rubelig terjedő bűrsággal, vagy pedig három hónapig terjedő fogházbüntetéssel sújtatnak.

Pétervár, június 17. Itt, valamint Moszkvában, Kievnben és más városokban rendeletet tettek közhírré, amely szerint a kormány ellen irányuló szóban vagy írásban foglalt támadások pénz, illetőleg börtönbűrsággal sújtatnak.

Pétervár, június 17. A városban minden nyugodt. Tömeges csoportosulásokat sehol sem lehet látni. A lovas őrségeknek nem akad dolga. A laurial palota kapuján plakát van kifüggesztve, mely közli, hogy a volt képviselők hátralekötött nyugdíjaikat a Mária-palotában felvehetik. A letartóztatások egymást érik. Mind az 55 szociáldemokrata képviselő ellen elfogadási parancsot adtak ki és huszat közülök már letartóztattak.

Szbasztopol, június 17. Gussekovszki ezredest, a kikötői parancsnok segédjét, ma délután revolvertelöléssel megölték. A tettest letartóztatták.

Pétervár, június 17. A kormány el van készülve a zavargásokra. A katonai vonatok lokomotívjait folyton fűtik és a pályaudvarokat katonák szállták meg. A kormánynak az *agrárzavargások* okozzák a legnagyobb gondot. A zavargás félelmetesen terjed. A parasztok hallatlan kegyetlenséggel pusztítanak, rabolnak és gyújtogatnak s nyíltan ellenszegülnek a rendőrségnek. A kormány minden intézkedést megtett a zavargók megfékezésére és többek között megtiltotta, hogy a kormány ellen cikket közöljenek a lapok. A birodalmi dumát is az agrárkérdés miatt oszlatták föl.

Pétervár, június 17. Az egész Fekete tengeri flottát szolgálaton kívül helyezték és 700 matrózt letartóztattak. Két gyalog zászlóalj elindult Szbasztopolba, mert az ottani helyőrség lázong.

MULATSÁGOK.

(=) **A nyomdászok népnepélye.** Az aradi könyvnyomdászok fényesen sikerült népnepélyt rendeztek vasárnap délután a városligetben. A rendezőség, amely fáradhatatlanul buzgólkodott az ünnepély sikerén, változatos, gazdag műsort állított össze a közönség mulattatására. Már a kora délutáni órákban óriási közönség hullámozott a nagykörben. Három órakor kezdetét vette a 33 ik gyalogezred zenekarának hangversenye *Zellner Sándor* karmester vezetése alatt. A katonazenekarral felváltva hangversenyezett *Gyurkovics András* cigányprimás zenekara. Öt órakor megkezdődött a kabaret-előadás a városligeti vendéglő nagytermében, amely zsufolásig megtelt közönséggel. Amikor *Kállay Jolán*, az aradi Nemzeti Színház kiváló szubrettprimadonnája megjelent a színpadon, valóságos tapsorkán fogadta. A közönség ki nem fogyott a zajos tetszésnyilvánításokból, amivel a művésznő minden egyes énekszámát honorálta. Hasonló sikerben volt része *Faludy Károlynak* is, az aradi színház

népszerű tagjának. Nagy tetszést aratott továbbá a műkedvelők közül *Koranyi Jenő*, aki ötletes kupléival mulattatta a közönséget, *Szalay Aranka* zongoratanárnő szintén hozzájárult az előadások sikeréhez. A kabaret-előadás után gyermek-szépségszavarseny következett. Sok gyönyörű babát mutattak be a zsűrinek, amely nagynehezen választotta ki a legszebb gyermekeket. A leánykák közül az első díjat, egy óriási babát *Boda Erzsike* nyerte el, a második díj nyertes *Princz Emmuska* lett. A fiúk közül az első díjban *Wolf Gyula*, a másodikban *Somlai Lacika* részesült. Közben az erre a célra felállított sátorban kiosztották a tombola nyereménytárgyait. Este kilenc órakor a vendéglő nagytermében kezdetét vette a tánc, amely emelkedett hangulatban kivilágos kivirradatig tartott. Végül megemlítjük, hogy a vendéglői kiszolgálás és a vendéglősnek a közönséggel szemben tanúsított bánásmódja egy szerüen *megbotránkoztató* volt.

Megnyílt a Reichsrath.

Akik nem éljenzik a királyt.

Eskü nyolc nyelven.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 17.

Az általános választói jog alapján megválasztott osztrák képviselőkől alakult Reichsrath ma tartotta első ülését, amelynek érdekességeiről és lefolyásáról Bécsből a következőket jelentik:

Az osztrák Reichsrath ma tartotta első ülését. A Ház zsufolásig megtelt. *Funke* korelnök a Házhoz beszédet intéz. utána *Beck* báró miniszterelnök bejelentette, hogy a Reichsrath ünnepies megnyitása szerdán déli 12 órakor lesz. Ezzel a mai ülés véget ért.

Későbbi távirat az alábbiakat jelenti:

A képviselők korán gyülekeztek és 11 órára már egészen megtelt az ülésterem. A kormánynak sok baja van azzal, hogy nem ismeri a képviselőket és ezért történt, hogy a terembe sok olyan ember jutott be, akik nem képviselők.

A legnagyobb érdeklődés a szociáldemokrata képviselők iránt nyilvánul. Zárt sorokban, kettesével vonulnak föl és mindeniknek gomblyukában piros szegfü van, ami nagy feltűnést kelt a Házban. Éppen úgy vonultak be annak idején buzavirággal a keresztényszociálisták is. Ma ezeket a konzervatív és csak névszerint szociálista képviselőket alig figyelték a Reichsrath tagjai és a karzatok sok száz főnyi közönsége.

Tíz perccel 11 óra után *Beck* báróval az élén bevonul a kormány. Az elnöki asztalnál megszólal a csengettyű és *Beck* báró felszólítja a Ház legidősebb tagját, hogy foglalja el a korelnöki széket, majd bemutatja a miniszterelnök *Bauer* miniszterelnöki irodaigazgatóját, akinek kezébe a képviselők a fogadalmat teszik.

Ezután *Funke* (német haladóparti) korelnök fölmege az elnöki székbe és megnyitó beszédet tart, amelyben az új Ház, mint az általános szavazati jog alapján megválasztott első igazi népképviselőket említi. Melegen emlékezik meg aztán az uralkodóról, akinek háromszoros életével fejezi be beszédét.

A Ház háromszoros hoch-kiáltásokba tör ki, de fölhangzott a zsvió és a szláva is. *Funke* beszédének vége előtt *Klofac* és *Peska* cseh radikálisok kimentek a teremből, *Malik* nagynémet is kiment, a cseh szociálisták nem

keltek föl a császár életetésénél, míg a német szociálisták fölemelkedtek ugyan, de nem éljenek.

Funke beszédét nagy tetszéssel kísérték, csak *Fresl* cseh-radikális zavarta közbeszólásokkal és így kiáltott:

— *Funke* nagyon jól beszél csehül; mire való a német szó? Hol maradt a szláv tudománya?

A korelnök a császár életetése után megnyitotta az ülést, megállapította a Ház határozatképességét és felszólította a Ház legfiatalabb tagjait, hogy jelentkezzenek korjegyzőknek.

A képviselők ezután letették az esküt, melynek szövegét nyolc nyelven olvasták föl a Reichsrath tagjainak. E nyelvek a német, lengyel, cseh, rutén, olasz, szlovén, horvát és román nyelvek.

Beck báró miniszterelnök ezután bejelentette, hogy a Reichsrath ünnepies megnyitása szerdán déli 11 órakor lesz, az első érdemleges ülést pedig csütörtökön tartják meg.

E bejelentés után a korelnök berekesztette az ülést.

A parlament palotája előtt sok száz főnyi közönség nézte végig az új képviselők elvonulását.

Felhívás.

— Wekerle mai beszédéhez. —

Alföltött ezennel felhívom *Perczel* Dezső volt képviselőház elnök urat, hogy hivatalos helyiségben (Miniszterelnökség, Vár) a hivatalos órák alatt összes zsebkendővel együtt mielőbb jelentkezzen.

Wekerle s. k.

Feloszlatják a Házat.

A tarthatatlan helyzet.

Wekerle kijelentése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 17.

Kissé hihetetlenül hangzik bár, de éppenséggel nem lehetetlen, hogy a magyar politikának a közel jövőben ismét szenzációs eseménye lesz: a Ház feloszlatása és új választások elrendelése. Noha teljesen lehetetlen a nap-nap után szállongó politikai híradások hitelességét ellenőrizni, a körülményekből mégis joggal lehet arra következtetni, hogy nem üres szenzációhajhászás az a híradás, amelyet egy fővárosi estilap a Ház feloszlatásáról világgá röpit. A horvát obstrukció s a szövetkezett pártok kebelében legutóbb felmerült elszakadási törekvések nagy mértékben megnehezítik a kormány munkáját, azt a munkát, amelynek elvégzésére *Wekerle* a béke megkötésekor kötelező ígéretet tett a királynak. A békés munkát akadályozó obstrukciós törekvéseken s a pártokban kiütött velleitásokon aligha lehet másként segíteni, mint a Ház feloszlatása és új választások útján.

Budapesti tudósítónk a következőket jelenti a házfeloszlatásról szállongó hírekről:

Akció a horvátok ellen

Ma déli órákban a Ház miniszterelnöki szobájában minisztertanács volt, amelyben másfél órahosszat általában a politikai helyzetről, a kiegyezésről és a horvát obstrukcióról tanácskoztak.

Az E. U. a kormány köréből arról értesül, hogy a kormány a horvát országgyűlés fősorozatát tervezi arra az esetre, ha a horvát obstrukció hosszabb ideig tartana.

Ez értesüléssel szemben a félhivatalos *M-g* ma esti száma rendkívül békés hangvételű vezércikket közöl, amely a Házban ma délben lejátszódott jelenetek után meglepetést keltett politikai körökben. A cikket, amely teljesen ellentétben áll a magyar képviselők hangulatával, ma késő délután sugalmazásra írták és a megrendeléssel két órával késleltették a lap megjelenését.

Elejétől végig csupa békités a cikk, a melyből mutatóba közöljük az alábbi befejező sorokat;

„Meg kell találni a békét. Nekünk szükségünk van erőnk egyesülésére. Nem lehet harcot kezdeni az egész világgal. Félre tehát a balgasággal, a szenvedélyességgel és egyenetlenséggel. Teremtsünk békét és nyugalmat sorainkban, hogy sikereket érjünk el.”

A lap főszerkesztője Holló Lajos különben még folytatja a magyar-horvát békeakciót.

Fősorozatják a Házat.

A képviselőházban ma az a szenzációs hír terjedt el, hogy legközelebb fősorozatják a Házat és új választásokat rendelnek el.

E hír megerősítését látták abban az érdekes kijelentésben, amelyet Wekerle Sándor miniszterelnök több képviselő előtt tett. Beszélgetés közben ugyanis több 48-as honatya figyelmeztette Wekerlet, hogy a horvát helyzet tarthatatlan.

— Tarthatatlan a helyzet egészben, — felelte a miniszterelnök, — nemcsak a horvátokkal, hanem a szövetszert pártokkal is. Az egész helyzet tarthatatlan, úgy amint van. Ezen okvetlenül változtatni kell s ha másképp nem lehet, új választás útján.

— Hát hogy lehet ez, — kérdezték most a képviselők.

— Miért ne lehetne, válaszolta Wekerle és otthagya az álmélkodó képviselőket.

Egyébként más oldalról is megerősítik ház fősorozatítás hírét és Supilo Ferenc, a mai ülésén mondott beszédében is rá célzott, amikor azt mondta, hogy a házban nem fognak már sokáig horvátul szólni.

A béketárgyalások.

A mai képviselőházi események élén foglalkoztatták a politikai köröket. A klamentini többség erélyes föllépést követve a kormánytól a horvátokkal szemben, a 48-as párt egy része Holló Lajos az élén a konfliktusnak békés elintézés mellett van. Holló egész délután folytatta a béketárgyalásokat Drahoeczkyula körösi püspökkel, a horvátok békevetélésével. A tárgyalások eredményét egy titokban tartják és nincs kizárva, hogy a kompromisszum sikerül.

Wekerle Sándor mai fenyegetését a horvátok azzal magyarázzák, hogy Wekerle fölakarja oszlatni a horvát ország-

gyűlést. Ez azonban semmi változást nem hozna, mert a mostani horvát delegátusok a törvény értelmében megtartják mandátumaikat, az új országgyűlésen pedig ismét nagy többségben lesznek azok, akik az ismert horvát követelésekhez ragaszkodnak.

HIREK.

— Széll Kálmán bankormányzósága. Budapest-ről táviratozzák: Az alkotmánypárt félhivatalos lapja, a *M. H.* is megerősíti, hogy Széll Kálmán, az alkotmánypárt elnöke a Magyar Jelzálog Hitelbank kormányzója lesz.

— Megyel alfegyőzből — párttitkár. Ujpest-ről táviratozzák: Az ujpesti szociáldemokrata szervezetek ma párttitkárrá választották Jancsó Károly tb. főjegyzőt, Bihar megye aljegyzőjét. Jancsó a napokban lemondott a tiszti rangjáról, mert fegyveres elégtétel megtagadása miatt becsületbirósági eljárást indítottak ellene. Az új párttitkár most otthagyja a megyei szolgálatot, amelyben ismert szociáldemokrata érzelmei miatt amugy sem vihette volna magasabb pozícióig.

— A Westinghouse-gyár székhelye Aradon. A város gyáralapítási bizottsága tudvalevőleg legutóbbi ülésén foglalkozott a párisi Westinghouse-cégnek az Aradon létesítendő automobilgyárra vonatkozó ajánlatával. A cég az ajánlatában többek között tudomására hozta a városnak, hogy a vállalat székhelye Budapesten lesz. A gyáralapítási bizottság ülésén az az óhaj merült fel, hogy a város lépjen érintkezésbe a céggel aziránt, hogy a vállalat ne Budapesten, hanem Aradon legyen, mert a város érdeke ezt megkívánja. Varjassy Lajos polgármester tegnap a fővárosba utazott, ahol Kunz Józsefnek, a cég magyarországi megbízottjának előterjesztette a város kivánságát. Kunz kijelentette a polgármesternek, hogy a cég méltányolni fogja a város jogos kivánságát és a vállalat székhelyéül Aradot jelöli meg. Kunz megígérte továbbá, hogy pénteken Aradra érkezik és résztvesz a gyáralapítási bizottságnak ülésén, amelyen az összes függő kérdéseket elintézik.

— Nagy Lajos — miskolci szállódás. Az aradi Központi Szálló volt bérlelője, Nagy Lajos ma Miskolcra értesítette aradi barátait, hogy megvette a miskolci Korona szállót 120,000 koronáért. Nagy Lajosnak távozását őszintén sajnálják nagyszámu barátai és tisztelői és az aradi vendéglős iparra is érzékeny veszteség a kitűnő szakértnak elköltözése, akinek nevéhez két elsőrangú aradi szálló és teli kert létesítése fűződik. Az aradi vendéglősök és kávé-sok ipartársulatának a napokban jelenti be kilépését Nagy Lajos, aki sok éven át elnöke volt a társulatnak és mint ilyen nagy érdemeket szerzett a társulat fölvirágoztatása és az aradi pincériszkola föllállításá körül.

— Polónyi panamá. Budapest-ről táviratozzák: Lengyel Zoltán összegyűjtötte az adatokat, amelyek Polónyi Géza összes törvényellenességeire és visszaéléseire vonatkoznak. Lengyel a vizsgálóbíróhoz benyújtott előterjesztésében hivatkozik arra, hogy Polónyi, — noha régebben az összes bizonyítékok előterjesztését követelte, — most arra kéri a vizsgálóbíró, hogy a bizonyítás csak négy pontra terjesztessék ki, a Beke-ügybeli zsarolás és több hasonló eset ne legyenek a vizsgálat kereté-

ben. Polónyinak e kivánságával szemben Lengyel Zoltán kéri a bizonyítást minden olyan esetben, amelyben be lehet bizonyítani, hogy Polónyi fővárosi bizottsági tagságát jogtalan vagyonszerzésre használta fel.

— Gyilkos földbirtokos. Eszék-ről táviratozzák: Láng János ivánkói szőlőtulajdonos, két gyermek atyja agyonlőtte Loncsarevics barátjának 19 éves nejét, aki iránt mély szerelemre gyuladt. Azután öngyilkosságot követett el. A szerelmi dráma nagy feltűnést kelt.

— Marosba fult munkás. A szabadban való fürdésnek ismét áldozata van. Lovászi József 21 éves vaggongyári lakatossegéd ma délelőtt nyolc társával a katonai uszodával szemben a Marosban fürdött. Lovászi át akart uszni a tulsó partra, a Maros közepe táján azonban magával sodorta az ár. Lovászi hiába küzdött a sebes vízzel, ereje elhagyta és belefult a Marosba. Társai, akik látták a szerencsétlen ember haláltusáját, jelentést tettek a dologról a rendőrségnek, amely értesítést küldött a marosmenti községeknek.

— Egy karriér vége. Sok minden baj érte az utolsó időkben Nessi Pál ügyvéd és volt orsz. képviselőt. Seregestül tettek ellene fegyelmi és büntető panaszokat, nemrég el is ítélték s aztán, mert uiabb fejjelentésektől kellett tartania, megszökött és pedig, amint hirlük, Amerikába. Tegnapelőtt, e hó 15 én a budapesti ügyvédi kamara fegyelmi bírósága tárgyalta dr. Nessinnek egyik ügyét. Kaufmann Kálmáné a kliense volt s a pörében egyezséget kötött, de a befolyt pénzt nem adta ki, sőt azt is elhallgatta, hogy a pör békés uton befejezést nyert. Jóval a fegyelmi panasz megtétele után Nessi rendezte ugyan a dolgot, azonban a kamara ezzel nem tekintette a visszaélést elintézettnek s a most megtartott tárgyaláson — amint értesülünk — Nessit végképpen elmozdította az ügyvédség gyakorlatától. Tudvalevőleg ez a legsúlyosabb fegyelmi büntetés. — Megemlítjük itt, hogy Nessi ellen épp e hétre az egyik pörében főtárgyalást tűzött ki a büntetőtörvényszék is. Természetesen, mivel Nessi nem fog megjelenni, ebben a bűnpörben nem lesz ítélet hozható.

— Verekedés a színháznál. Tegnap este tíz óra felé a színházépület előtt egy Pelle István nevű mikalakai szolgaleány több társával összeütközött, amiből véres verekedés keletkezett. Pellét a harc hevében véresre verték. Hamarosan rendőrök jelentek meg a verekedés színhelyén és a vérző embert felkísérték a városházára, ahonnan csak ma reggel szabadult ki. Csendháborításért megindítják ellene az eljárást.

— Tenyészállat kiállítás Borossebesen. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület vasárnap rendezte ez évben a harmadik tenyészállat-kiállítást Borossebes községben, hova az egyesület részéről a reggeli vonattal Váserhelyi József igazgató elnök, Purgly László és Hécsey Miklós választmányi tagok, Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár, a földmívelésügyi miniszterium részéről pedig Brezovay István a nagyváradi állattenyésztési kerület főfelügyelője utaztak ki. Váserhelyi József megnyitva a kiállítást, megalakultak a bíráló bizottságok. A bizottságok azonnal meg is kezdték működésüket s a bírálat alapján pénzdíjakban összesen 600 koronát osztottak ki a kiállításon résztvevő kigazdák között. Felvezettek összesen mintegy 40 darab tehén, 30 darab üszőt és 20 darab községi tenyészbikát, melyeknek ápolói szintén megjutalmazták a bikák gondozásáért. A bírálat eredményének kihirdetése és a díjak kiosztása előtt Borsos Lajos guraonci jegyző román nyelven magya-

Mértékadó védelem alatt.

Ezélőtt soha nem találtak föl és készítettek annyi orvosságot, mint éppen manapság. Ha az ember egy pillantást vet valamelyik nagy napilap hírdetés rovatában, bejárt az azt hínni, hogy már beköszöntött a paradicsomi kor és hogy minden baj, szenvedés és kín, minden betegség és minden fájdalom, minden hiány és nyomorultság a legnagyobb könnyűséggel eltávolítható. Az emberiség örök ellenségei,

a tuberkulózis, kózsvény, reuma stb. túlhaladott állapot és az, a ki még ma is kizárja magát a bajokkal, elmaradt ember, a ki nem tudja, mi történik körülötte. Sajnos azonban, hogy mindeme nagyszerű regeneráló kísérlettel sokkal jobb az akarat, mint a képesség és ezért az emberi nem előbb emittett örök ellenségeivel csak úgy kell küzdenünk, mint azelőtt. De hálaan el kell ismerünk, hogy az újkor az egészségtechnika és egészségfizika terén nem egy jeles dolgot művelt és nevezetesen cseremóltapálás terén azokban az esetekben, a mikor az anyatej hiányzik, olyan készítményeket találtak föl, a melyek ki-

tűnő hatással járnak. Itt en készítmény például a Kufeké-liszt, a mely az anyatej hiánya esetén a tehentejhez hozzáadnak és ez összekötésben olyan tápláló anyagot alkot, a mely kitűnően táplálja a csecsemőket, elhárít szert alkot a belhurut, a hasnyás-hasmenes stb ellen és az anyatejhez teljesen hasonló tulajdonságaival rendkívül elősegíti az izomképzést és a csont megerősödését a gyermek testében. A Kufeké-liszt egészen egészséges gyermekeknek is rendkívül jótévő táplék és egy gyermekszobából sem volna szabad hiányoznia. Külön fa kell meg mutatunk olcsó árára. 3737

Wendelmayer Vilmos kereskedő Budapest. — Förstel Ottó mernök Berlin. — Kovács József kereskedő Budapest. — Neszay Rezső kereskedő Nagylak. — Modry Ottokár kereskedő Budapest. — Czárán János birtokos Seprős. — Ozv. Bauer Ferencné birtokos Budapest. — Collin Fridrik kereskedő Budapest. — Berger Lajos birtokos Nagyvár. — Bordó Ferenc főjegyző Nagyvár. — Szakács Andor lapszerkesztő Szeged. — Ujvári Péter lapszerkesztő Szeged.

Fehér Kereszt szálloda. Ujhelyi Kálmán nagybirtokos Budapest. — Szlászki György nagybirtokos Budapest. — Deési Henrik főfelügyelő Bécs. — Pasztéli Sándor százados Budapest. — Boronyai Béla százados Debrecen. — Vurdugán György és családja Verespatak. — Messer Lipótné és családja Kisjenő. — Kerner Antal mernök Temesvár. — Zalay Gyárfás tisztviselő Szentes. — Darvas Ákos és családja Zalatna. — Siklós Jánosné és leánya Zalatna. — Kollár Jánosné és leánya Zalatna. — Csillag József mérnök Brassó. — Sugár Mihály hivatalnok Békéscsaba. — Erős Béla és neje Szatmár. — Veiner Lajos mérnök Pécs. — Kiss János dr. ügyvéd Békésgyula. — Somogyi József lelkész Nagyvár. — Angyal Vilmos birtokos Miskolc. — Mandl Gyula kereskedő Nagyszentmiklós. — Feichtman Nándor utazó Budapest. — Csokits Henrik utazó Budapest. — Spitzer Miksa utazó Budapest. — Fuchs József utazó Budapest. — Grünwald Mór utazó Budapest. — Szüsz Sándor utazó Budapest. — Richter Simon utazó Budapest. — Sebestyén Fülöp utazó Budapest. — Brenner Miksa utazó Budapest. — Veinberger Kornél utazó Budapest. — Gartner Salamon utazó Budapest. — Langfelder Ede utazó Bécs. — Messing Leó utazó Bécs. — Mayer Konstantin utazó Bécs. — Schneider Herman utazó Bécs. — Kaufman Aladár utazó Bécs. — Deutsch Jenő utazó Bécs. — Gera Sándor utazó Bécs. — Jaszinger Armin utazó Temesvár. — Rotschild Sándor utazó Megyes.

Vass-szálloda. Kontur Mária varrónő Világos. — Berger J. utazó Budapest. — Fíger Lipót utazó Bécs. — Kohn T. utazó Budapest. — Kertész J. utazó Budapest. — Fischer Imre utazó Bécs. — Schönfeld M utazó Bécs. — Faragó Sándor kereskedő Kerekes. — Schön Armin kereskedő Szentes. — Schwartz Simon kereskedő Szeged. — Schön Armin kereskedő Szolnok. — Grosz Jakab kereskedő Pécs. — Steiner L. kereskedő Hatvan. — Szüsz L. kereskedő Hatvan. — Weisz Ignác kereskedő Szabadka. — Schönfeld M. kereskedő Szarvas

FERENCZ JOZSEF keserítváz

Limbbeck János és fia

első magy. kir. szab. érkoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Varosi és megyei telefon: 91.

Özv. Bárczi Tóbiásné az isteni véghetetlen és kikutathatatlan Bölcsesség akaratában aláztos szívet megnyugodva, de a szülői érzés elnyomhatatlan fájdalmától indítatva jelenté szeretett leányának

BÁRCZI TERÉZNEK,

Buda-estén f. hó 15-én életének 35-ik évében, miután Istenevel a nagy számadás napjára kibékülve a végső szentségekben peidas átlatossággal részesült, történt gyászszos elhunytát.

A boldogultnak halhatatlan lelkét Isten véghetetlen irgalmába ajánlván, romlandó porhüvelyé f. hó 18-án d. u. 4 órakor fog az aradi felső temetőben a feltámadás reményében végső nyugalomra tétetni, lelkiüdveért pedig az engesztelő szentmise áldozat f. hó 19-én d. e. 10 órakor lesz bemutatva a legszentebb isteni Fölségnek.

Az örök világosság fényeskedjék neki!
Ozv. Bárczi Tóbiásné szül. — Bauer Dorottya édesanyja, Lurza János, testvére.

Nyári színház.

Kedden, 1907. évi június hó 18-án:

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Leon Viktor és Stein Leo.
Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zéta Mirkó	Horti Sándor.	Bogdanovic	Delli Lajos.
Valencienne	Zalai Margit.	S. Ivainé, neje	Gy.ffi T.
Danilovic	Leóvei Leo.	Kromow	Uj Kálmán.
Glavari Hanna	Kállai Jolan.	Prisic, órnagy	Kulcsár L.
Rosillon	Faludi K.	Pra covia	Benkőné P.
Cascade	Ladislai J.	Nyeg. s. irnok	Várnai Jenő.

Közdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

Sófalvi György és neje szül. Rauner Emma, úgy ennek gyermekei és unokái, maguk, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívet jelentik felejthetetlen jó édesanyja, anyós, nagymama, rokon és jóbarát

özv. Schrodtr Rudolfné szül. Kunst Mária,

folyó évi június hó 16-án, délelőtt $\frac{1}{2}$ 10 órakor, életének 68-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászszos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 17-én, délután 5 órakor fognak a felső temető halottas házából örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. hó 21-én délelőtt 8 órakor fog a helybeli főt. Minorita-tyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1907. június hó 16-án.

Csutak Károly és fia temetés-rendező intézete Arad,
Szabadság-tér 20. sz. 1618

Özv. Vojtek Antalné szül. Szeller Leona és leánya Iona férj Kocsárd Jánosné és férje Kocsárd János saját, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívet jelentik a felejthetetlen fiu, illetve testvér, sógor, rokon és jóbarát

VOJTEK LAJOS

kir. főmérnöknek,

f. évi június hó 16-án d. e. 3.412 órakor, életének 42-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászszos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 18-án, d. u. 5 órakor fognak Magyar-utca 24. számú házból a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. hó 22-én d. e. 8 órakor fog a helybeli főt. Minorita-tyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1907. június hó 16-án. 1620

Csutak Károly és Fia temetés-rendező intézete Arad,
Szabadság-tér 20. sz.

A fölirtottak a maguk, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívet jelentik a felejthetetlen nővér, nagymama, sógornő, rokon és barát

özv. Podlusány Zsigmondné szül. Ticsénszky Maria,

f. évi június hó 16-án, esti 9 órakor, életének 84-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászszos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 18-án d. u. 8 órakor fognak We-selényi-utca 3. számú saját házából a helybeli felső temetőben levő családi sír keribe örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. hó 18-án, d. e. $\frac{1}{2}$ 9 órakor fog a főt. Minorita-tyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.
Arad, 1907. június hó 17-én.

Áldás és béke poraira!

özv. Kasza Kálmánné szül. Ticsénszky Béla és neje Ticsénszky Anna. Windt Gizella.

testvére.	Ticsénszky Aurél.
özv. Ticsénszky Miklósné szül. Zsigmondfy Mária.	Ticsénszky Dező és neje, Leitner Berta.
özv. Ticsénszky Lajosné szül. Szabó Hermin.	Ticsénszky Károly és neje Hoos Iona.
özv. Ticsénszky Józsefné szül. Hoffmann Etel.	Ticsénszky Sándor.
sógornő.	Ticsénszky Piroska.
Ticsénszky Aranka és férje Kerner Lajos.	Kasza Gizella és férje Gárdonyi József.
Ticsénszky Aladár és neje Herman Józsa.	Kasza Berta és férje Koch Viktor.
Ticsénszky Arpa és neje Balogh Böske.	unokaöccse és unokahuga.

1621

Csutak Károly és fia első temetés-rendező intézete.
Arad, Szabadság-tér 20.

Baumgartner Antal és neje szül. Laubach Antonia a maga, úgy az fölirtottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívet jelentik a felejthetetlen jó gyermek, testvér, unokatestvér, rokon és jóbarát

Baumgartner Paulina,

f. é. június hó 16-án d. u. 5 órakor, életének 20-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászszos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 18-án délelőtt 10 órakor fognak Csiky Gergely-utca 4. számú gyászszobából a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyezettetni.

Áldás és béke poraira.

Arad, 1907. június hó 16-án.

Baumgartner József,	Pálmel József és neje,
Baumgartner Antal,	rokon.
Baumgartner Ferencz,	Laczlina Venczel és neje
Baumgartner Annuska,	szül. Lako Flóra,
testvére.	unokatestvére.
Baumgartner Józsefné,	özv. Lako Mártonné,
szül. Walter Iona,	Botta József,
lf. Baumgartner Antalné szül. Juhász Hermina,	Botta Lajos és neje,
sógornő.	nagynénjei és nagybátyja

Csutak Károly és Fia első temetés-rendező intézete.
Arad, Szabadság-tér 20. sz. 1619

Dr. Böns Károly
ügyvédi irodáját 1608
Aradon, Boros Béni-tér 4. szám alatt
magnyitotta.

Steckenpferd-Bay-Rum

Bergmann és Társa Dresda és Elba melletti Teschen, amely kitűnő szer fejkorpa ellen, valamint a haj idő előtti őszülése és hajhullás ellen E szer elősegíti a hajnövést és igen erős szer a reumatikus fájdalmak ellen. 2 és 4 kor. üvegekben kapható a gyógytárakban, dr. ogueriákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 1048

Fogorvosi

és fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtetteket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

BIZTOS ALAP

ANDREJNYÍ SEC ARAD

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK ZAMAT. ELISMERÉS.

HAGYOMÁNYOS REMEK KIVÁLÓ FRANCZIA MÓDSZER. ILLAT. AFROGYÖNGY

NAGY GONDVAL MEGVALÓGATOTT BOROK. SZAKSZERŰ KEZELÉS. IGAZSÁGTUDÁS GONDZÁS. SAJÁT MINTA SZERŰ SZŐLŐMÉRTŐK

3264 90.7 pm.

Hirdetmény.

A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde aradi részvénytársaság által az aradi gyártelepétől a városligetnek a Lövész-utca felőli részét keresztül szelő s a mezőhegyesi élővíz csatornába torkoló földalatti csapadék és gyárvíz levezetésére szolgáló csatorna engedélyezése iránt beadott kérvényt és mellékleteit képező tervek és műszaki leírásokat, valamint az aradi kulturmérnöki hivatal által a kérvényre tett szakértői észrevételeket az 1885. évi XXIII. t. c. 163. §-a alapján 1907. évi június hó 10-től 1907. évi július hó 10-ig terjedő 30 napi időtartamra Aradon a polgármesteri hivatalban közszemlére kiteszem azon megjegyzéssel, hogy jogukban áll az érdekelteknek azokat a közszemlére kitétel ideje alatt a polgármesteri hivatalban írásban, vagy az alább kitett határnapon Aradon tartandó tárgyaláson szíval annál is inkább előterjeszteni, mert ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

A kérvényezett vízmű engedélyezése tárgyában helyszíni tárgyalás tartását rendelem el és annak megtartására határnapul 1907. évi július hó 16-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzöm s arról az érdekelteket ezen hirdetmény-nel értesítem. Találkozó helyül Aradon a városháza emeleti tanácstermét tűzöm ki.

Aradon, 1907. évi június hó 6-án.

Varjassy, polgármester.

Nyári menetend.

Érvényes 1907. évi május hó 1-től.

Arad-Budapest.		Budapest-Arad.	
Állomások	AA	AA	AA
Arad ...	5:09	8:18	11:25
Székelyváros ...	5:25	8:36	11:41
Mondorjai ...	5:32	8:43	11:48
Ó-Paulis ...	5:38	8:49	11:54
Bachódi major ...	5:45	8:56	12:01
Országot ...	6:02	9:13	12:18
Kétegyháza ...	6:10	9:21	12:26
Kigyós ...	6:24	9:35	12:40
Békés-Csaba ...	6:35	9:46	12:51
Békés-Földvár ...	6:43	9:54	12:59
Mezőberény ...	6:56	10:07	13:12
Gyoma ...	7:07	10:18	13:23
Székelyváros ...	7:31	10:42	13:47
Székely ...	7:36	10:47	13:52
Pusztaszentpál ...	8:02	11:13	14:18
Pusztaszentpál ...	8:03	11:14	14:19
Pusztaszentpál ...	8:27	11:38	14:43
Pusztaszentpál ...	8:39	11:50	14:55
Székely ...	8:52	12:03	15:08
Székely ...	9:10	12:21	15:26
Székely ...	9:17	12:28	15:33
Székely ...	9:44	12:55	16:00
Székely ...	10:08	13:19	16:24
Tápió-Györgye ...	10:19	13:30	16:35
Tápió-Szele ...	10:47	13:58	17:03
Nagy-Kata ...	10:47	13:58	17:03
Tápió-Szele ...	11:04	14:15	17:20
Székely ...	11:17	14:28	17:33
Mende ...	11:31	14:42	17:47
Gyömrő ...	11:39	14:50	17:55
Maglód ...	11:46	14:57	18:02
Rákosszentmihály ...	12:11	15:22	18:27
Köbánya fel. p. n. ...	12:17	15:28	18:33
Budapest k. p. u. ...	12:25	15:36	18:41

Tótsé-Arad.		Arad-Tótsé.	
Állomások	AA	AA	AA
Arad ...	8:33	10:10	11:57
Gyömrő ...	8:57	10:34	12:21
Mondorjai ...	9:04	10:41	12:28
Ó-Paulis ...	9:11	10:48	12:35
Bachódi major ...	9:18	10:55	12:42
Országot ...	9:25	11:02	12:49
Kétegyháza ...	9:32	11:09	12:56
Kigyós ...	9:39	11:16	13:03
Békés-Csaba ...	9:46	11:23	13:10
Békés-Földvár ...	9:53	11:30	13:17
Mezőberény ...	10:00	11:37	13:24
Gyoma ...	10:07	11:44	13:31
Székelyváros ...	10:14	11:51	13:38
Székely ...	10:21	11:58	13:45
Pusztaszentpál ...	10:28	12:05	13:52
Pusztaszentpál ...	10:35	12:12	13:59
Pusztaszentpál ...	10:42	12:19	14:06
Székely ...	10:49	12:26	14:13
Székely ...	10:56	12:33	14:20
Tápió-Györgye ...	11:03	12:40	14:27
Tápió-Szele ...	11:10	12:47	14:34
Nagy-Kata ...	11:17	12:54	14:41
Tápió-Szele ...	11:24	13:01	14:48
Székely ...	11:31	13:08	14:55
Mende ...	11:38	13:15	15:02
Gyömrő ...	11:45	13:22	15:09
Maglód ...	11:52	13:29	15:16
Rákosszentmihály ...	12:00	13:37	15:24
Köbánya fel. p. n. ...	12:07	13:44	15:31
Budapest k. p. u. ...	12:14	13:51	15:38

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

T. C.

Tisztelettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség szives figyelmét a raktárunkban állandóan kapható: állatoknak nyalatási célra annyira megkedvelt, sajtolt

(briquette) marhasóra,

arankamentességre államilag ólomzárolt legelsőrendű

lucerna és vörös heremagra, eredeti quedlenburgi répamagvakra.

Fajai: sárga olajbogyó, sárga oberndorfi, vörös mamuth, sárga eckendorfi, ezenkívül cukorrépa-mag.

Valódi aussigi kékkőre, első minőségű raffiára.

Vetési célra tisztított s kipróbált: 905

tiszta búkköny magra, zab, árpa és tengerire.

Ez utóbbiakból takarmányozási célra is tartunk. — Lótenyésztőknek alig pótolható, ugynevezett

„Derby“ melassera.

Mindezek nagy mennyiségben kaphatók a legalacsonyabb napi ár mellett

az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület

Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezeténél.

ARAD, Boros Béni-tér és Verbőczy-u. sarok.

Nem szövetkezeti tagok is előnyös árak mellett szolgáltatnak ki.

Városi s megyei telefon 509.

PÉNZ

a legolcsóbban és leggyorsabban földekre és városi házakra **amortisatióra** (tőketörlesztéssel)

Aradon a lerégibb és legismertebb közvetítő iroda

Szücs F. Vilmos

a nayszebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)

a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.“

Ugyanitt megbízható üzletszerzők alkalmazást kaphatnak.

531

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési módokat mellett eladok.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvetttem és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezel, minden vegyszer mellőzésével, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedek, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Weszely Pál

ácsmester

Gróf Seiningen-utca 11. szám.

(Saját ház.)

Elvállal bármely szakmájába vágó

ácsmunkát,

javitásokat

1589

a legolcsóbb árban.

Pfeiffer Sándor

vizsg. kőműves mester

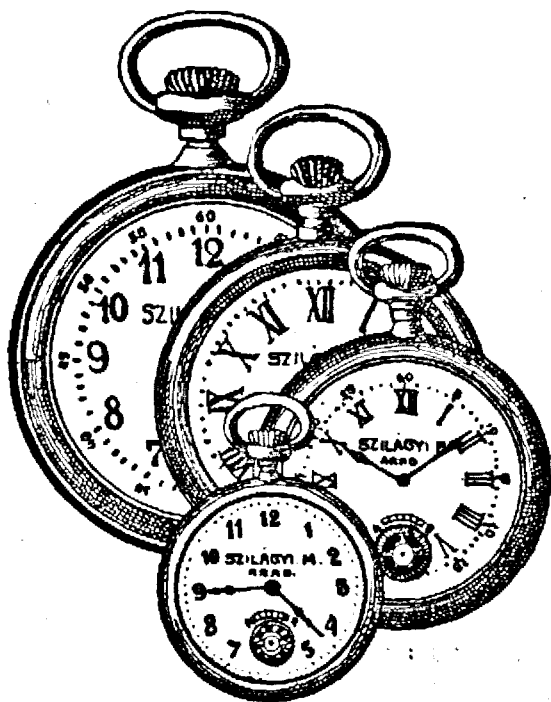
Zörök Gábor-utca 2. szám.

Elvállal bármely

kőműves-munkát.

Költségvetéssel készséggel szolgál.

1590

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb

és legolcsóbb 1590

óra-javító

műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, keresztel és disszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

ibolya szappan 70 fillér, ibolya tej 1 kor. és ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

○ Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól. ○

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

513

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

további Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán, Berger Gyula gyógyszeres áraknál és Vojtek és Walez drogeriájában.

Telefon sz. 307. Telefon sz. 307.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt kerékpár, varrógép és Gramofon raktárát. 1002

„Singer“, „Original Viktoria“, Central Bobbin varrógépek családja használatra és ipari célokra. — „Fuch“, „Helical-Premier“ és „Preciosa“ kerékpárok jutányosan jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

Csodásan és rögtön hat
 lábizzadás ellen
Dr. Tsajkovszky-féle szer
 Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító büze.
 Egy üveg ára 1 korona.
 Főraktár: 288
G. Földes Kelemen
 gyógyszerésznél
 Arad, Deák Ferenc-utca.

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható **Pollak Sándor** körkemence téglagyárában Mikalákán, a Radnai-út végén. A motoros vasut megálló helye. Városi telefon 288. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserépekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

TITKOS
 betegségek ellen legjobb szer a törvényesen védett
„TRIAS“
 mely 2-3 nap alatt felelősség mellett a legelhangzottabb higycsótólást megszünteti. Ára: férfiaknak K 1,30, nőknek K 2-50.
 Köszvény, Csusz, Rheuma, fős- és fogfájás ellen a
 PAPP-féle
„MENTHOLIN“
 biztos hatású gyógyszer.
 Egy próba elegendő!
 Ára 1 korona.
 Főntieket titoktartás mellett küldi:
PAPP L.
 gyógyszerész Tiszaszentimrének.
 Főraktár Aradon: 308
 Földes Kelemen gyógtárában.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5-6 óra közt találkozhatom a Forray utca Nádasdy-palotában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ókszerész kirakata előtt.

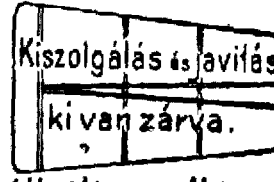
Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosított, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ókszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni. 351

Hálás leszek

azon nemesszívű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne késsek megveszti azon szép és olcsó zsebórárt, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakatába láttam.

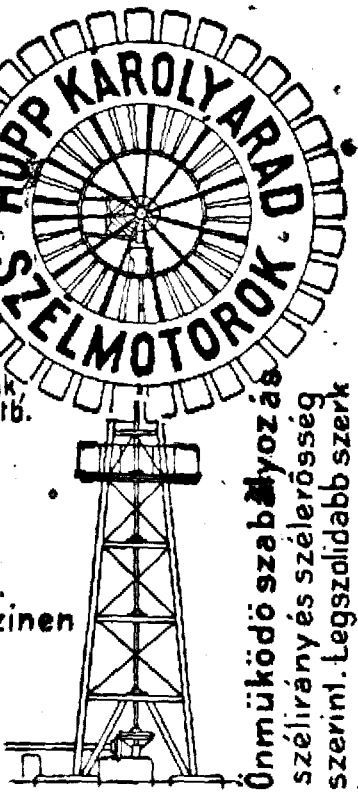
Legolcsóbb üzemelő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kölség nélküli vizellátása községek, gyártelepek, gazdaságok, mezői lakások, villák, vasúti állomásoknak, stb. Megöntözése kertek- és parkoknak. Lecsapolása tavak- és téglagyáraknak, stb.

Tervek és költségvetések minden alkalmazási módra. Tervezetek kívánatra a helyszínen felvéltetnek.

HOPP KÁROLY műszaki-irodája, ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás szélirány és szélerősség szerint. Legszolidabb szerk legmagasabb munkaképe

Sok millió előkelő urhölgy használja
 a világhírű
Földes-féle Margit-Cremet,
 mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.
 A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan elható ártalmatlan szer szeplők, májoltok, bőralkák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrba� ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pártatlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.
 Készítí:
Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.
 Főraktár: 308
Török József gyógyszerésznél Budapesten.
 Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerészében.

Saját
 érdekében kísérelje meg mindenki 822
nap-és esőernyőket
 első kézből
Nassan R.
 nap és esőernyő készítőnél beszerezni.
 Ugyanott áthuzások és javítások két óra alatt készülnek.

Kérném a cegre figyelni!
Veszek
 a legmagasabb árban és eladok uraságoktól használt férfiruhákat, utazó bundákat, továbbá használt butorokat, Wertheim Cassát, jégsekretynt, lőszerszámot, nyergeket és fegyvereket, ócska vasat, fémárakat, régiségeket, akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben.
 Ugyanott kapható árverésről vett 500 drb. finom új férfi szövet öltönyök 5 és 6 ft egy teljes öltöny. Üzlethelyiségem május hó 1-től ruhás üzlet Asztalos Sándor-utca Grabner-féle házban. Bátor-üzlet Arpad-tér 5. sz. izraelita templom épületben a sarkon.
 Kívánatra házhoz vagy vidékre is egy levelező-lap meghívásra rögtön megyek.
 Teljes tisztelettel 700
Herzfeld Gyula.

Permetező javítások elfogadtatnak. M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk
 és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártárakon.
 A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztálanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők
 Bolyó szelepekkel. Község-geknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belüli gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Hönig Otto
 M. királyi szabadalmazotti tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290
 Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

APRÓ HIRDETESEK.**Kuvinban**

kisebb szőlő, mótoros megállónál, felszereléssel, szép terméssel, kényelmes nyaralóval eladó. Bővebbet Thököly-tér 6., ajtó 3. 1549

Egy két szobás

kényelmes utcai lakás, hozzátartozó mellék-helyiségekkel együtt Dezső-utca 1a. szám alatt augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet ugyanott, vagy Borona-utca 46. az üzletben.

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

Budapesten

kitűnő forgalmu borüzlet, borkészlettel teljes felszereléssel szabad kézből eladó. Vételhez 7500 frt szükséges. - Cim a kiadóhivatalban. 1555

Kisebb szőlő Mésesen,

2700 töke terméssel eladó. Bővebbet Aradon, Sarkad, Választó-utca 23. sz. 1566

Egy pár szép papagály,

szép kalickával együtt eladó özv. Kohut Reginánál, Bercsényi Miklós-utca 7. sz. 1582

Jó megjelenésű

elárusítónők jó fizetéssel férfi-dívat és diszmuáru üzlet részére kerestetik. Csak olyanok ajánkozhatnak, a kik már alkalmazva voltak hasonló üzletbe. Írásbeli ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 1613

Keresek

izr. okl. tanítónőt, lehetőleg középkorut 8 és 12 éves fiaim mellé, német és francia megkivántatik. Ajánlkozás igényekkel Dr. Schäfer orvos címére, Mezőkovácsháza kéretnek. Betölthető azonnal. 1605

Nyári Blouse Album

legujabb eredeti francia divatképekkel. Ára 1— kor. **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében, Aradon. 361

Szép szőlőkert

Gyorokon a községben, legszebb kilátásos helyen, eladó. Motorvasut megállóhely. Értekezhetni Vojtek Alajosnál Aradon. 1615

Kaucióképes

özvegy asszony, szerény feltételek mellett, elvállalna bizalmi állást mint pénztárnoknő, elárusító, felügyelő stb. Cim a kiadóhivatalban, 1617

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legszebb kivitel s a legujabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

536

☛ Kartelen kívül. ☛

Tölgy és bükkfa parketta

egjobb minőségben és legolcsóbb árban nálunk szerelhetők be. 3777

MUNK R ÉS TÁRSA

parkett- és faárugyár **KARÁNSEBES.**

☛ Kartelen kívül. ☛

Divatáru üzlet

Aradon, a legforgalmasabb helyen, 5 év óta fenálló, egy jól bevezetett kereskedő segédnek legkedvezőbb feltételek mellett

azonnal átadó.

Az áruraktár 25—28 ezer kor., 4—5 ezer koronával átvehető.

Ajánlatokat „Biztos jövő” jelígyével a kiadóhivatal továbbít. 1604

Fischer Armin

szobafestő és mázó

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázó-

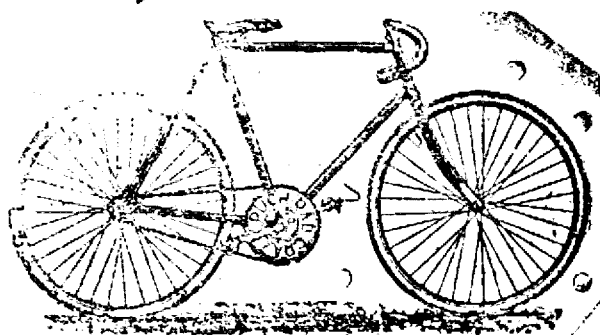
munkát,

azonkívül **gipsz utánzatot és szobakárpitozást** a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Uj és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

Legelő

az aradi határ Pécska felé eső részében a mai naptól kezdve november hó 1-ig 130—140 hold lekaszált rét és az aratás után október hó elsejéig mintegy 400 hold tarló legelő bérbe adandó. 1614

Bővebbet Arad, Batthyányi-utca 24. szám.

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Női fürdő-öltönyök
fürdő-kalapok és uszónadrágok.

Nyári idényre!
Nyári takarók 1.20 frttól
flanell, trico és pique-ből.

Keztyük
cérna és selyemből. — Nagy raktár legfinomabb bőrkezttyűkből, 3 gombos és hosszuszárúak.

Angol zephir
angol vászon, mosó delain és gyapju delainok, pompás mintázatban.

Különleges finom nyári kelmek
gyönyörű poplinok, gázszerű sima és csikos.

Harisnyák
férfi, női és gyermekeknek. Oriási választék. — Olcsó árak.

Alkalmi vétel
erős lenvászon, alsó lepedők, a hadsereg részére szállított minőség darabja 1 frt 60 kr. varrás nélkül.

Rosenblüh H. és Társa
Arad.

Napernyők
már most leszállított áron. 336

Kirakataink szives megtekintését kérjük.